

T143533

ปัญหาพิเศษ

ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษ

กรณีศึกษาสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

Cost and Return of Pesticide-free Vegetable :

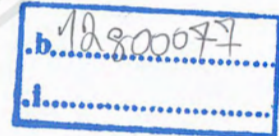
Case Study of Suan Lung Krai,

Wang Nam Khiao district, Nakhon Ratchasima province

ชาญชัย สุวรรณไทยเจริญ

CHANCHAI SUWANTHAJAROEN

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 143533
ชั้น,เดือน,ปี 10 ค.ศ. 2559

หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

ภาควิชาพัฒนการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

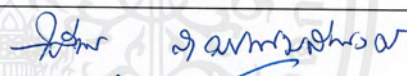

พ.ศ.2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

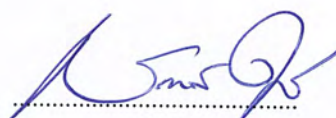
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองปัญหาพิเศษ

หัวข้อปัญหาพิเศษ ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษ กรณีศึกษาสวนลุงไกร อำเภอ
วังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
Cost and Return of Pesticide-free Vegetable: Case Study of Suan
Lung Krai, Wang Nam Khiao District, Nakhon Ratchasima Province

นักศึกษา นายชาญชัย สุวรรณไทยเจริญ
รหัสประจำตัว 55040585
ปริญญา วิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.สุณีพร สุวรรณณีนพวงศ์

คณะกรรมการสอบปัญหาพิเศษ	ลายมือชื่อ
ดร.สุณีพร สุวรรณณีนพวงศ์	
ผศ.ดร.กนก เลิศพานิช	
ดร.พัชรา เอี่ยมกิจการ	พัชรา เอี่ยมกิจการ
ดร.นริสา ทรงไตรย์	นริสา ทรงไตรย์

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร
วันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2559

ผศ.ดร.สมศักดิ์ คุหาสวรรค์เวช

หัวหน้าภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อปัญหาพิเศษ	ต้นทุนและผลตอบแทน กรณีศึกษา สวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
นักศึกษา	นายชาญชัย สุวรรณไทยเจริญ
รหัสประจำตัว	55040585
ปริญญา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
สาขา	พัฒนาการเกษตร
พ.ศ.	2559
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์

บทคัดย่อ

ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษ กรณีศึกษาสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพการผลิต และการตลาดของผักปลอดสารพิษ และเพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดสารพิษตามฤดูกาลของสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ในการศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ลุงไกรเจ้าของสวนลุงไกร

จากผลการวิจัยมีข้อสรุปดังนี้ สถานภาพการผลิตของผักปลอดสารพิษ พบว่า การผลิตผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกร นั้นจะเน้นการผลิตผักสลัด 6 ชนิดเป็นหลักคือ สลัดแก้ว คอส กรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค สลัดใบแดง บัตเตอร์เฮด จะปลูกตลอดทั้งปี โดย 6 รอบต่อปี โดยพื้นที่ปลูกสำหรับผักสลัด คือ 1 ไร่ การกำจัดวัชพืชใช้ตะขอกะเทาะ การกำจัดศัตรูพืช เพลี้ยจะใช้เชื้อบิวเวอเรีย เชื้อราใช้เชื้อไตรโคเดอร์มา ส่วนของแมลงใช้อีจู้ วิธีการเก็บเกี่ยว ก็เมื่อผักอายุครบประมาณ 45 – 50 วัน จะทำการตัดที่โคนต้น ด้วยมีด จากนั้นนำเด็ดใบที่ช้ำออกและล้างดินออก ละจึงนำไปพองให้แห้ง เมื่อแห้งจึงเรียงเก็บในตะกร้าพร้อมจำหน่ายต่อไป สถานภาพการตลาดของสวนลุงไกร พบว่า จำหน่าย ณ แหล่งผลิตของตัวเอง โดยกำหนดราคา ฤดูร้อน ราคา กิโลกรัมละ 70 บาท ฤดูฝน ราคา กิโลกรัมละ 80 บาท ฤดูหนาว ราคา กิโลกรัมละ 60 บาท และ เพศหญิง นิยมเลือกซื้อ สลัดแก้ว และ สลัดใบแดง มากที่สุด สาเหตุที่เลือกซื้อ ให้ความสำคัญกับสุขภาพและมั่นใจว่า ผักที่สวนลุงไกรนั้น สด สะอาด ปลอดภัย โดยปริมาณที่ซื้อต่อครั้งคือ 1 กิโลกรัม เป็นจำนวนเงินมากที่สุด 200 บาท การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดสารพิษตามฤดูกาล พบว่า ต้นทุนคงที่ 42,251.32 บาทต่อ ไร่ และ ต้นทุนผันแปรสูงสุด คือ ฤดูฝน 39,390 บาท และต้นทุนผันแปรน้อยที่สุด คือ ฤดูร้อน 23,480 บาท รายได้จะพบว่าฤดูที่ให้รายได้สูงสุด คือ ฤดูหนาว 768,000 บาท ฤดูที่ให้รายได้น้อยที่สุด คือ ฤดูฝน 60,800 บาท และ และรายได้หลังหักต้นทุนผันแปรสูงสุด คือ ฤดูหนาว เป็นจำนวนเงิน 737,180 บาท และรายได้หลังหักต้นทุนผันแปรน้อยที่สุด คือ ฤดูฝน เป็น จำนวนเงิน 21,410 บาท และการผลิตผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดทั้ง 3 ฤดูกาล หลังจากได้หักต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรแล้ว จะได้กำไรสุทธิ 793,658.68 บาท ตลอดทั้งปี

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำชี้แนะ ตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหา ทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่ดีแก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.กนก เลิศพานิช ดร.พัชรา เอี่ยมกิจการ และดร.นริสา ทรงไทรย์ กรรมการสอบหัวข้อและโครงร่างปัญหาพิเศษที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนข้อชี้แนะ จนในที่สุดทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้ ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีแก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ นายไกร ชมน้อย เจ้าของสวนลุงไกร ที่ให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายต้องขอขอบคุณครอบครัวและเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาจนกระทั่งประสบความสำเร็จในวันนี้

ชาญชัย สุวรรณไทยเจริญ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ	I
กิตติกรรมประกาศ	II
สารบัญ	III
สารบัญตาราง	V
สารบัญภาพ	VI
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	2
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทน.....	4
2.2 แนวคิดส่วนประสมการตลาดและกลยุทธ์การแบ่งส่วนตลาด.....	7
2.3 จุดคุ้มทุนและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน.....	9
2.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ.....	11
2.5 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสวนลุงไกร	14
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	18
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	18
3.2 เครื่องมือในการศึกษา	18
3.3 ขั้นตอนการศึกษา	19
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	19
บทที่ 4 ผลการศึกษา	22
4.1 ข้อมูลสถานภาพการผลิตผักปลอดสารพิษ.....	22
4.2 ข้อมูลสถานภาพการตลาดของผักปลอดสารพิษ.....	28
4.3 ข้อมูลต้นทุนในการปลูกผักปลอดสารพิษ	30
4.4 ผลตอบแทนจากการปลูกผักปลอดสารพิษ.....	32
4.5 ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดสารพิษ.....	36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	37
5.1 สรุปผล	37
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	39
5.3 ข้อเสนอแนะ	40
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	42
ประวัติผู้วิจัย	49

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ชนิดผักที่ปลูกในแต่ละฤดูกาล.....	23
4.2 แสดงรายละเอียดต้นทุนคงที่ในการผลิตผักปลอดสารพิษ.....	30
4.3 แสดงรายละเอียดต้นทุนผันแปรในการผลิตผักปลอดสารพิษ.....	31
4.4 รายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดในฤดูร้อน.....	32
4.5 รายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดในฤดูฝน.....	32
4.6 รายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดในฤดูหนาว.....	33
4.7 การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดในแต่ละฤดูกาล.....	33

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 จุดคุ้มทุน	10
2.2 แปลงผักสวนลุงไกร.....	15
2.3 ผักที่ปลูกในสวนลุงไกร.....	15
2.4 สถานที่ตั้งของ สวนลุงไกร.....	15
4.1 สลัดแก้ว.....	23
4.2 คอส.....	24
4.3 กรีนโอ๊ค.....	24
4.4 เรดโอ๊ค.....	25
4.5 สลัดใบแดง.....	25
4.6 บัตเตอร์เฮด.....	26

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement and Significance of the Problems)

ปัจจุบันแนวโน้มผู้บริโภคที่นิยมรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพมีมากขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งเน้นการเลือกรับประทานผักสดที่ปราศจากสารเคมีจากแนวโน้มดังกล่าว ทำให้เกษตรกรนิยมหันมาปลูกผักที่ปลอดสารเคมีเพิ่มมากขึ้นหรือที่เราเรียกว่า “ผักปลอดสารพิษ” เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค ทั้งนี้การผลิตผักปลอดสารพิษมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น วิธีการให้ปุ๋ย การกำจัดศัตรูพืช การเพาะกล้า การกำจัดวัชพืช เป็นต้น โดยวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การทำให้ผักปลอดสารพิษมีราคาสูงกว่าผักที่ใช้สารเคมีในการเพาะปลูก แม้จะมีผักปลอดสารพิษจำนวนมากออกสู่ตลาด ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังคงต้องการความมั่นใจว่าผักปลอดสารพิษมาจากแหล่งเพาะปลูกที่ถือได้ว่ามีการผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษอย่างแท้จริง และเนื่องจากผู้บริโภคผักปลอดสารพิษส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญในเรื่องสุขภาพ มีรายได้ระดับปานกลางถึงรายได้ระดับสูง และมีกำลังในการซื้อสินค้าสูง ทำให้แหล่งเพาะปลูกผักปลอดสารพิษจากแหล่งเกษตรกรถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตผักปลอดสารพิษที่ได้รับความนิยมจากผู้บริโภคค่อนข้างมาก เพราะทำให้ผู้บริโภคมั่นใจได้ว่าเป็นผักที่ไม่มีการใช้สารเคมีในขั้นตอนการเพาะปลูก สามารถเข้าถึงแหล่งเพาะปลูกได้โดยง่าย อีกทั้งกรมอนามัยยังได้มีการออกฉลากสำหรับกลุ่มสินค้าเกษตรปลอดสารพิษมีการณรงค์บริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพอย่างต่อเนื่อง (สมศิริ วัฒนสิน, 2549)

อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เป็นหนึ่งพื้นที่ที่มีสภาพเหมาะสมกับการปลูกผักปลอดสารพิษ เนื่องจากเป็นพื้นที่แวดล้อมไปด้วยขุนเขาอันสลับซับซ้อนและที่ลาดชันเป็นลอนคลื่น อากาศเย็นสดชื่นเย็นสบายตลอดทั้งปี อีกทั้งเป็นแหล่งผลิตโอโซนบริสุทธิ์อันดับ 7 ของโลก ดินแดนแห่งนี้เป็นเมืองแห่งการเกษตร แหล่งรวบรวมเกษตรกรคนเก่งและประชาชนชาวบ้านที่มีชื่อเสียงหลายชีวิต โดยอำเภอวังน้ำเขียวนั้นมีพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษที่ใหญ่แห่งหนึ่งของประเทศไทยซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษมีสมาชิกประมาณ 496 คนเรียกชื่อกลุ่มนี้ว่า กลุ่มส่งเสริมกิจกรรมไร้สารพิษ อย่างไรก็ดี การปลูกผักปลอดสารพิษจะต้องใช้วิธีการดูแลมากกว่าการปลูกผักโดยทั่วไป จึงทำให้ราคาผักปลอดสารพิษมีราคาสูงกว่าราคาผักโดยทั่วไป โดยการศึกษาของ วินัย นิลน้ำคำ (2552) ที่ได้ทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดสารเคมีกับการผลิตผักไม่ปลอดสารเคมี ในเขตตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณผลผลิต รายได้ และกำไรระหว่างการผลิตผักปลอดสารเคมีและการผลิตที่ไม่ปลอดสารเคมีโดยเฉลี่ยต่อ 1 ไร่ พบว่า ผลตอบแทนเฉลี่ยของการผลิตผักปลอดสารเคมีมากกว่าการผลิตผักที่ไม่ปลอดสารเคมี ซึ่งเป็นผลมาจากราคาขายผักปลอดสารเคมีมีราคาสูงกว่าราคาผักที่ไม่ปลอดสารเคมี โดยรายได้เฉลี่ยของการผลิตผักปลอดสารเคมีเท่ากับ 143,982.50 บาทและกำไรเท่ากับ 96,700.75 บาท ส่วนการผลิตผักที่ไม่ปลอดสารเคมีมีรายได้เท่ากับ 63,772.90 บาทและกำไรเท่ากับ 13,697.05 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“สวนลุงไกร”ที่ดำเนินการโดย นายไกร ชมน้อย เกษตรศิลปินชื่อดังแห่งวังน้ำเขียวสวนลุงไกรมีทั้งอากาศที่ดีดินและน้ำดีเหมาะสมต่อการปลูกผักปลอดสารพิษ ผักที่เป็นผลผลิตจากสวนมีรสชาติดี เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและสิ่งที่การันตีได้ว่าผักที่สวนลุงไกรเป็นผักที่ปลอดจากสารพิษคือการได้รับการคัดเลือกให้เป็น Farm Outlet จากกระทรวงพาณิชย์ จึงทำให้ผู้บริโภคมั่นใจได้ว่า ผักที่มาจากสวนลุงไกรนั้นมีคุณภาพและความปลอดภัยแน่นอนวิธีการเพาะปลูกผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกรจะมีความหลากหลายทางชีวภาพโดยการปลูกพืชหมุนเวียน คือ การไม่ปลูกพืชชนิดเดียวกันหรือพืชตระกูลเดียวกันติดต่อกันบนพื้นที่เดิมซึ่งจะเป็นการหลีกเลี่ยงการระบาดของโรคและแมลง อีกทั้งยังเป็นการปรับปรุงดินและเพิ่มแร่ธาตุให้แก่ดินด้วย สำหรับการให้น้ำผักนั้นต้องศึกษาถึงฤดูกาลอายุระยะเวลาการให้ผลผลิต เพื่อที่จะได้ผลผลิตตามกำหนดระยะเวลา ส่วนในดินนั้นจะมี ธาตุอาหารหลัก ธาตุอาหารย่อย จึงต้องคำนึงถึงการเลือกพืชผักลงดิน เนื่องจากพืชจะช่วยสร้างไนโตรเจนโพแทสเซียม ฟอสเฟต จะต้องมีเหล็ก มีสังกะสี หรือธาตุอาหารอื่นๆ อยู่ในดิน ธาตุอาหารเหล่านี้ มาจากพืชที่ปลูกในแปลง พืชเหล่านี้ จะสร้างธาตุอาหารเหล่านี้ ทั้งไว้ในดิน การปลูกพืชชนิดเดียว ประกอบกับในปัจจุบันมีความสะดวกในการจัดการน้ำ ทำให้ลดปริมาณการใช้น้ำในพื้นที่ที่มีการปลูกพืชผักอย่างต่อเนื่อง พื้นดินมีความชุ่มชื้น และมีเศษซากพืชมาก ทำให้มีสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการปลูกผัก สวนลุงไกรสามารถปลูกผักปลอดสารพิษได้ตลอดทั้งปี อาทิ สลัดแก้ว คอส เรดโอ๊ค กรีนโอ๊ค บัตเตอร์เฮด สลัดใบแดง บัทรูท มะเขือเทศราชินี ฟักทอง ข้าวโพดสองสี เป็นต้นนอกจากนี้ยังมีการปลูกผักชนิดใหม่ๆ ที่ทำการทดลองปลูกอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง

สำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกรนั้นจากเดิมที่จัดส่งให้กับร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า แต่ในปัจจุบันนั้นลุงไกรจะจำหน่าย ณ สวนผัก ที่เป็นแหล่งเพาะปลูกเท่านั้น จึงกล่าวได้ว่า ผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกรนั้นทำการผลิต และการตลาด โดยการจัดจำหน่าย ณ แหล่งผลิต ซึ่งเป็นการจัดจำหน่ายผลผลิตสดๆ จากแหล่งผลิตให้กับผู้บริโภคโดยตรง จึงทำให้ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมทางการตลาด และการขนส่งไปยังตลาด

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาครั้งนี้จึงสนใจทำการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนในการปลูกผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกร เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษให้กับเกษตรกรผู้สนใจรวมทั้งราชการหรือหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมและช่วยเหลือแก่เกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective)

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการผลิต และการตลาดของผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดสารพิษตามฤดูกาลของสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.3 สมมติฐานของการศึกษา (Hypothesis to be Tested)

1.3.1 ทำให้ทราบถึงสภาพการผลิต การตลาด และต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษตามฤดูกาล โดยมีทำการผลิต และจำหน่าย ณ แหล่งผลิตของตนเอง

1.3.2 เพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการทำบัญชีต้นทุนและผลตอบแทนให้กับเกษตรกรหรือผู้สนใจในการผลิตผักปลอดสารพิษ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา (Scope of the Study)

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษางานวิจัยนี้จะทำการศึกษากการผลิตผักปลอดสารพิษ ณ สวนลุงไกรอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยจะดำเนินการศึกษา ผักสลัด 6 ชนิดคือ สลัดแก้ว คอส กรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค สลัดใบแดง บัตเตอร์เฮด เนื่องจากเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของสวนลุงไกร โดยทำการศึกษาในฤดูที่แตกต่างกัน 3 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และ ฤดูหนาว

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษางานวิจัยนี้จะทำการศึกษากการผลิตผักปลอดสารพิษสวนลุงไกรอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยจะดำเนินการสัมภาษณ์นายไกร ชมน้อย เจ้าของสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา (Operational Definition of Terms)

ผักปลอดสารพิษ หมายถึง ผลผลิตพืชผักที่ไม่มีสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่ หรือมีตกค้างอยู่ไม่เกินระดับมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 288 พ.ศ. 2548

ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่ได้สูญเสียไปในกระบวนการการผลิตผักปลอดสารพิษจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยมูลค่าของทรัพยากรนั้นสามารถวัดเป็นหน่วยเงินตราได้ ประกอบด้วยต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่

ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ต้นทุนชนิดต่างๆ ที่มีต้นทุนเปลี่ยนแปลงไปในสัดส่วนโดยตรงกับการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการผลิตผักจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยมูลค่าของทรัพยากรนั้นสามารถวัดเป็นหน่วยเงินตราได้

ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนชนิดต่างๆ ที่มีต้นทุนไม่เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนเป็นต้นทุนที่ยอดรวมไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่ากิจกรรมตั้งแต่กระบวนการผลิตผักจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตจะเปลี่ยนไปอย่างไรก็ตาม

ผลตอบแทน หมายถึง รายได้จากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ

จุดคุ้มทุน (Break-even point) หมายถึง จุดที่ปริมาณสินค้าหรือบริการที่จำหน่ายออกไปแล้วทำให้รายได้เท่ากับต้นทุนรวมทั้งหมดของกิจการภายในระยะเวลาหนึ่งๆ หรือหมายถึง ปริมาณสินค้าและบริการที่ทำให้รายได้รวมเท่ากับต้นทุนรวม ณ จุดนี้กิจการไม่มีผลกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงานกำไรทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Profit) เท่ากับศูนย์

อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio) หมายถึง การคำนวณหาอัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันของรายได้ก่อนหักภาษี กับมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนทางสังคมและต้นทุนส่วนบุคคล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(Literature Review)

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทน
- 2.2 แนวคิดส่วนประสมการตลาดและกลยุทธ์การแบ่งส่วนตลาด
- 2.3 จุดคุ้มทุนและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน
- 2.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ
- 2.5 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสวนลุงไกร
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทน

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน

องค์ประกอบของต้นทุนการผลิตแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนผันแปร และ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณของผลผลิต ต้นทุนผันแปรจึงเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปัจจัยผันแปรในการผลิต คือเป็นปัจจัยการผลิตที่ผู้ผลิตสามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ได้ในช่วงระยะเวลาการผลิตหนึ่งๆ เช่น ค่าแรงประกอบการผลิต เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืชและเวชพืช เป็นต้น

ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณของผลผลิตไม่ว่าจะผลิตเป็นปริมาณมากน้อยเท่าไรก็ตาม ผู้ผลิตจะต้องเสียต้นทุนในจำนวนที่คงที่เพราะเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยคงที่ในการผลิต ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่ผู้ผลิตไม่สามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ได้ในช่วงระยะเวลาของการผลิต เช่น เนื้อที่เพาะปลูกอุปกรณ์การเกษตรและเครื่องทุ่นแรงต่างๆ เป็นต้น

ต้นทุนทั้งหมด (Total Cost) หมายถึง ต้นทุนซึ่งเป็นผลรวมของต้นทุนผันแปรและคงที่ทั้งหมด

การคำนวณหาต้นทุนทั้งหมดนิยมนำออกมาในรูปต้นทุนการผลิตต่อหน่วยการผลิต

ต้นทุนทั้งหมด = ต้นทุนคงที่ + ต้นทุนผันแปร
ต้นทุนคงที่ = ค่าเช่าที่ดิน + ค่าใช้ที่ดิน + ค่าภาษีที่ดิน + ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร + ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนซื้อเครื่องมืออุปกรณ์

ค่าเช่าที่ดิน = จำนวนที่ดินที่เช่า x อัตราค่าเช่าที่ดิน

ค่าใช้ที่ดิน = จำนวนที่ดินเป็นของตัวเอง x อัตราค่าเช่าที่ดิน

ค่าภาษีที่ดิน = จำนวนที่ดิน x อัตราค่าภาษีที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าเสื่อมราคาต่อปี	= $\frac{\text{ราคามูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ซื้อมา} - \text{มูลค่าซาก}}{\text{อายุการใช้งาน(ปี)}}$
ค่าเสียโอกาสเงินทุนซื้อเครื่องมืออัตรา และอุปกรณ์	= $\frac{\text{มูลค่าเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรที่ซื้อมา} + \text{มูลค่าซาก}}{2} \times \text{ดอกเบี้ยเงินฝากประจำ}$
ต้นทุนผันแปร	= ค่าแรงงาน + ค่าวัสดุอุปกรณ์+ค่าซ่อมแซม เครื่องมืออุปกรณ์+ค่าใช้จ่ายในการบรรจุภัณฑ์ + ค่าตรวจสอบคุณภาพผลผลิต + ค่าใช้จ่ายใน การตลาด+ ค่าเสียโอกาสในการใช้แรงงาน+ค่า เสียโอกาสของเงินทุน
ค่าแรงงาน	= ค่าจ้างแรงงานในการเตรียมดิน เพาะปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว ค่าขนย้าย
ค่าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร	= จำนวนวัสดุปัจจัยที่ใช้ X ราคาของวัสดุปัจจัย
ค่าเสียโอกาสในการใช้แรงงาน	= มูลค่าแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการปลูกผัก
ค่าเสียโอกาสเงินทุน	= ต้นทุนผันแปรทั้งหมด x อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย	= $\frac{\text{ต้นทุนทั้งหมด}}{\text{จำนวนผลผลิต}}$

รายได้ทั้งหมดเป็นรายได้ทั้งหมดที่ยังไม่ได้หักต้นทุน

รายได้ทั้งหมด	= รายได้ที่เป็นเงินสด + รายได้ที่ไม่เป็นเงินสด
รายได้ที่เป็นเงินสด	= ปริมาณผลผลิตที่ขาย x ราคาขายผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วย
รายได้ที่ไม่เป็นเงินสด	= ปริมาณผลผลิตที่ใช้บริโภค x ราคาขายผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วย

กำไร หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้ทั้งหมดและต้นทุนการผลิต

กำไร = รายได้ทั้งหมด - ต้นทุนการผลิตทั้งหมด (วินัย นิลน้ำคำ, 2552)

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทน

1.ผลประโยชน์ หรือผลตอบแทน (Benefits) ของการลงทุน หมายถึง มูลค่าของสินค้าหรือบริการที่ผลิตได้จากการลงทุน ประกอบด้วยผลตอบแทนทางตรง ผลตอบแทนทางอ้อม และผลตอบแทนที่ไม่มีตัวตน

1.1 ผลตอบแทนทางตรง (Direct Benefits) คือ ผลผลิตสุทธิของการลงทุน ซึ่งหมายถึงมูลค่าของสินค้า และบริการที่ผลิตได้โดยตรงจากการลงทุน นอกจากนี้ยังหมายถึงการประหยัด และการลดค่าใช้จ่าย จากที่เคยมีอยู่เดิม

1.2 ผลตอบแทนทางอ้อม (Indirect Benefits) คือ ผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ ที่นอกเหนือจากผลประโยชน์ตอบแทนทางตรง นอกจากนี้ยังรวมถึงผลประโยชน์ตอบแทนด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น โครงการนั้นอาจกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ก่อให้เกิดการขยายตัวของการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่โครงการตั้งอยู่ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 ผลตอบแทนที่ไม่มีตัวตน (Intangible Benefits) คือ ผลตอบแทนที่ไม่สามารถประเมินมูลค่าตัวเงินได้ เช่น การลงทุนนั้นอาจมีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพของชีวิต และกระจายรายได้ ให้มีความยุติธรรมมากขึ้น เป็นต้น

2. ค่าเสียโอกาสของทุน (Opportunity Cost of Capital) คือ ถ้ามีการกำหนดให้ตลาดทุน (Capital Market) ที่มีอยู่สามารถนำเงินตรา หรือทรัพยากรไปลงทุนเพื่อสร้างเงินตราให้มีจำนวนมากขึ้นในอนาคตแล้ว สามารถกล่าวได้ว่า ค่าเสียโอกาสของการออมได้เกิดขึ้นแล้วทางเลือกต่อการบริโภคในปัจจุบันคือ การใช้เงินทุนหรือทรัพยากรไปในทางที่ก่อให้เกิดรายได้ในอนาคต ซึ่งอย่างน้อยต้องมีมูลค่าเท่ากับเงินตราในปัจจุบันที่เกิดจากการลงทุนในรูปแบบอื่น (ปิยะรัตน์ เอื้อสกุล. 2556)

2.2 แนวคิดส่วนประสมการตลาดและกลยุทธ์การแบ่งส่วนตลาด

2.2.1 แนวคิดส่วนประสมการตลาด

4P (Marketing Mix) ตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ซึ่งบริษัทใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยเครื่องมือต่อไปนี้

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายโดยธุรกิจเพื่อสนองความต้องการของลูกค้าให้พึงพอใจ ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจจะมีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้ ผลิตภัณฑ์จึงประกอบด้วยสินค้า บริการ ความคิด สถานที่ องค์กรหรือบุคคล ผลิตภัณฑ์ต้องมีรรถประโยชน์ (Utility) มีคุณค่า (Value) ในสายตาของลูกค้า จึงจะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้ การกำหนดกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ต้องพยายามคำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

1.1 ความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ (Product Differentiation) หรือ ความแตกต่างทางการแข่งขัน (Competitive Differentiation)

1.2 คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ (Product Component) เช่น ประโยชน์พื้นฐานรูปร่างลักษณะ คุณภาพ การบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า เป็นต้น

1.3 การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ (Product Positioning) เป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ของบริษัทเพื่อแสดงตำแหน่งที่แตกต่างและมีคุณค่าในจิตใจของลูกค้าเป้าหมาย

1.4 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีลักษณะใหม่และปรับปรุงให้ดีขึ้น (New and Improved) ซึ่งต้องคำนึงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น

2. ราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคาเป็นต้นทุน (Cost) ของลูกค้า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ผลิตภัณฑ์กับราคา (Price) ผลิตภัณฑ์นั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาเขาก็จะตัดสินใจซื้อ ดังนั้นผู้กำหนดกลยุทธ์ด้านราคาต้องคำนึงถึง

2.1 คุณค่าที่รับรู้ (Perceived Value) ในสายตาของลูกค้า ซึ่งต้องพิจารณาว่าการยอมรับของลูกค้าในคุณค่าของผลิตภัณฑ์ว่าสูงกว่าราคาผลิตภัณฑ์นั้น

2.2 ต้นทุนสินค้าและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง

2.3 การแข่งขัน

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง โครงสร้างของช่องทางซึ่งประกอบด้วยสถาบันและกิจกรรม ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากองค์กรไปยังตลาด สถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมาย ก็คือสถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายตัวสินค้า ประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง การจัดจำหน่ายจึงประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 ช่องทางการจัดจำหน่าย (Channel of Distribution) หมายถึง เส้นทางที่ผลิตภัณฑ์ และกรรมสิทธิ์ที่ผลิตภัณฑ์ถูกเปลี่ยนมือไปยังตลาด ในระบบช่องทางการจัดจำหน่ายจึงประกอบด้วยผู้ผลิต คนกลาง ผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรม

3.2 การสนับสนุนการกระจายตัวสินค้าสู่ตลาด (Market logistics) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายตัวผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค หรือผู้ใช้ทางอุตสาหกรรมการกระจายตัวสินค้าจึงประกอบด้วยงานที่สำคัญต่อไปนี้

3.3 การขนส่ง (Transportation)

3.4 การเก็บรักษาสินค้า (Storage) และการคลังสินค้า (Warehousing)

3.5 การบริหารสินค้าคงเหลือ (Inventory Management)

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขายทำการขาย (Personal Selling) และการติดต่อสื่อสารโดยไม่ใช้คน (Nonpersonal Selling) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารมีหลายประการซึ่งอาจเลือกใช้หนึ่งหรือหลายเครื่องมือต้องใช้หลักการเลือกใช้เครื่องมือสื่อสารแบบผสมประสานกัน (Integrated Marketing Communication IMC) โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลูกค้า ผลิตภัณฑ์คู่แข่ง โดยบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันได้ เครื่องมือส่งเสริมที่สำคัญมีดังนี้

4.1 การโฆษณา (Advertising) เป็นกิจกรรมในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับองค์การและผลิตภัณฑ์ บริการ หรือความคิดที่ต้องมีการจ่ายเงินโดยผู้อุปถัมภ์รายการกลยุทธ์ในการโฆษณาจะเกี่ยวข้องกับ

4.1.1 กลยุทธ์การสร้างสรรคงานโฆษณา (Creative Strategy) และยุทธวิธีโฆษณา (Advertising Tactics)

4.1.2 กลยุทธ์สื่อ (Media Strategy)

4.2 การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling) เป็นกิจกรรมการแจ้งข่าวสารและจุดตลาดโดยใช้บุคคล งานในข้อนี้จะเกี่ยวข้องกับ

4.2.1 กลยุทธ์การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling Strategy)

4.2.2 การจัดการหน่วยงานขาย (Salesforce Management)

4.3 การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) หมายถึง กิจกรรมการส่งเสริมที่นอกเหนือจากการโฆษณา การขายโดยใช้พนักงานขาย และการให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถกระตุ้นความสนใจ ทดลองใช้หรือการซื้อ โดยลูกค้าชั้นสุดท้ายหรือบุคคลอื่นในช่องทาง การส่งเสริมการขายมี 3 รูปแบบ คือ

4.3.1 การกระตุ้นผู้บริโภค เรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่ผู้บริโภค (Consumer Promotion)

4.3.2 การกระตุ้นคนกลาง เรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่คนกลาง (Trade Promotion)

4.3.3 การกระตุ้นพนักงานขายเรียกว่า การส่งเสริมการขายที่มุ่งสู่พนักงานขาย (Sales force Promotion)

5. การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ (Publicity and Public Relations) การให้ข่าวเป็นการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่ไม่ต้องมีการจ่ายเงิน ส่วนการประชาสัมพันธ์หมายถึงความพยายามที่มีการวางแผนโดยองค์การหนึ่งเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์การให้เกิดกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การให้ข่าวเป็นกิจกรรมหนึ่งของการประชาสัมพันธ์

2.2.2 กลยุทธ์การแบ่งส่วนตลาด

STP Model คือเครื่องมือทางการตลาดที่วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแบ่งส่วนตลาด กำหนดกลุ่มเป้าหมาย และวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาใช้ในประกอบการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อให้ธุรกิจบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้

1. การแบ่งส่วนตลาด (Segmentation Strategy) คือ การกำหนดตลาดออกเป็นส่วนๆ (Segment) ตามลักษณะของกลุ่มผู้บริโภคหรือองค์กรที่เหมือนกัน มีความต้องการคล้ายกัน และจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) ชุดเดียวกันในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เห็นโอกาสที่มีอยู่ในแต่ละตลาดและสามารถเลือกตลาดเป้าหมายที่เหมาะสมกับความเชี่ยวชาญขององค์กรได้

1.1 การแบ่งส่วนตลาดผู้บริโภค อาจพิจารณาได้จากตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง หรือหลายตัวแปรต่อไปนี้รวมกัน คือ

1.1.1 ภูมิศาสตร์ เช่น ในเมือง ภาคกลาง จังหวัดที่มีจำนวนประชากร 1 ล้านคนขึ้นไป ฯลฯ

1.1.2 ประชากรศาสตร์ เช่น ช่วงอายุ เพศ สถานภาพสมรส ขนาดครอบครัวการศึกษา อาชีพ รายได้ ฯลฯ

1.1.3 จิตวิทยา เช่น ระดับชั้นทางสังคม วิธีการดำเนินชีวิต บุคลิกภาพ ฯลฯ

1.1.4 พฤติกรรม เช่น สถานะการเป็นลูกค้า ความถี่ของการซื้อ ประโยชน์ที่ผู้บริโภคต้องการ ความภักดีต่อแบรนด์ ฯลฯ

1.2 การแบ่งส่วนตลาดองค์กร อาจพิจารณาจากตัวแปรต่อไปนี้หรืออาจใช้เกณฑ์เฉพาะที่เหมาะสมกับสินค้าหรือบริการอื่นๆก็ได้ เช่น

1.2.1 ประชากรศาสตร์ เช่น อุตสาหกรรม ขนาดขององค์กร ที่ตั้ง ฯลฯ เช่น การแบ่งเป็นองค์กรเอกชน หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ และสถาบันการศึกษา เป็นต้น

1.2.2 ลักษณะการดำเนินงาน เช่น เทคโนโลยี ชัดความสามารถว่าต้องการความช่วยเหลือมากน้อยเพียงใด ฯลฯ

1.2.3 วิธีจัดซื้อ เช่น นโยบายการจัดซื้อ หน่วยงานจัดซื้อเป็นแบบรวมศูนย์หรือกระจายอำนาจ ฯลฯ

1.2.4 สถานการณ์ เช่น ความเร่งด่วน ขนาดคำสั่งซื้อ ฯลฯ

1.2.5 ลักษณะเฉพาะ เช่น บางองค์กรต้องการความมั่นคงของการให้บริการสูงโดยยินดีจ่ายแพงกว่า บางองค์กรอาจเลือกจากราคาเป็นหลัก

1.3 การแบ่งส่วนตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.1 การแบ่งส่วนตลาดที่เหมาะสมจะมีลักษณะดังนี้

1.3.1.1 วัดในเชิงปริมาณได้ (Measurable) : ว่าขนาดอำนาจซื้อของแต่ละส่วนตลาดเป็นอย่างไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.1.2 เข้าถึงได้ (Accessible) : สามารถกระจายสินค้าหรือบริการลงสู่ตลาดนั้นได้

1.3.1.3 ขนาดใหญ่พอ (Substantial) : มีขนาดและความต้องการซื้อมากพอที่จะทำกำไรได้

1.3.1.4 สร้างความแตกต่างได้ (Differentiable) : เพื่อให้ลูกค้าเห็นคุณค่าของสินค้าหรือบริการของเราที่แตกต่างจากคู่แข่งได้

1.3.1.5 ดำเนินการได้ (Actionable) : สามารถจูงใจตลาดได้

2. การกำหนดตลาดเป้าหมาย (Targeting Strategy) เมื่อแบ่งส่วนตลาดแล้ว เราจะสามารถประเมินศักยภาพของแต่ละส่วนตลาดได้ว่า ส่วนตลาดใดที่มีโอกาสทางการตลาดที่องค์กรของเราสามารถตอบสนองความต้องการได้เพื่อเลือกเป็นตลาดเป้าหมาย (Target Market Segment)

2.1 การประเมินส่วนตลาดการประเมินส่วนตลาด สามารถใช้ 2 หลักเกณฑ์ต่อไปนี้

2.1.1 ความน่าสนใจของส่วนตลาด:พิจารณาจากขนาด การเติบโตมีกำไรได้การประหยัดจากขนาด และความเสี่ยง

2.1.2 วัตถุประสงค์ ทรัพยากร และความสามารถของบริษัท : ว่าสอดคล้องและสามารถตอบสนองความต้องการของส่วนตลาดได้ดีเพียงใด

2.2 การเลือกส่วนตลาดจากผลการประเมินส่วนตลาดข้างต้น เราสามารถเลือกส่วนตลาดที่เหมาะสมกับความเชี่ยวชาญขององค์กรได้ใน 4 วิธี คือ

2.2.1 การตลาดมวลชน (Mass Marketing) โดยมองตลาดทั้งหมดไม่แตกต่างไม่แบ่งส่วนใช้ประสมทางการตลาดชุดเดียว

2.2.2 การตลาดแตกต่าง (Differentiated Marketing) โดยมองแต่ละส่วนตลาดต่างกันและใช้ส่วนประสมทางการตลาดที่ต่างกัน สำหรับแต่ละส่วนตลาด

2.2.3 การตลาดเฉพาะส่วน (Niche Marketing) โดยเลือกแข่งขันในตลาดเฉพาะส่วนที่องค์กรเชื่อว่าจะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีที่สุด วิธีนี้เป็นวิธีที่องค์กรขนาดเล็กใช้แข่งขันกับองค์กรขนาดใหญ่

2.2.4 การตลาดจุลภาค (Micro Marketing) เพื่อตอบสนองลูกค้ารายบุคคล (Individual Marketing หรือ One-to-One Marketing) เช่น ร้านตัดเสื้อ เป็นต้น

3. การวางตำแหน่งทางการตลาด (Positioning Strategy) เป็นการวางตำแหน่งสินค้าหรือบริการของเราในใจของลูกค้า ให้มีความแตกต่างอย่างชัดเจนจากของคู่แข่ง ตรงกับความต้องการของลูกค้า ทั้งนี้เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเทียบนาฬิกาโรเล็กซ์กับคาลิโอโรเล็กซ์จะเหนือกว่าคาลิโอด้านความหรูหราแต่จะด้อยกว่าคาลิโอด้านราคา คุณค่าในสายตาของลูกค้าจะเกิดจากความแตกต่างในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 คุณค่าด้านผลิตภัณฑ์ความสามารถ คุณภาพ รูปแบบ เช่น ประโยชน์ ความสำเร็จ ฯลฯ

3.2 คุณค่าด้านบริการ เช่น ความรวดเร็ว การรับประกัน มีบริการตลอด 24 ชั่วโมง มีบริการจัดส่งและติดตั้ง บริการหลังการขาย ฯลฯ

3.3 คุณค่าด้านช่องทางมีศูนย์บริการหลายแห่ง หาซื้อได้ง่าย สะดวกในการซื้ออะไหล่ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 คุณค่าด้านบุคลากร บุคลากรมีประสบการณ์ ความชำนาญ มีมนุษยสัมพันธ์ดี ดูแลเอาใจใส่ลูกค้าดี ฯลฯ

3.5 คุณค่าด้านภาพลักษณ์ ไข่แล้วภูมิใจ ดูดี มีรสนิยม ส่งเสริมภาพลักษณ์ของผู้ใช้ ฯลฯ

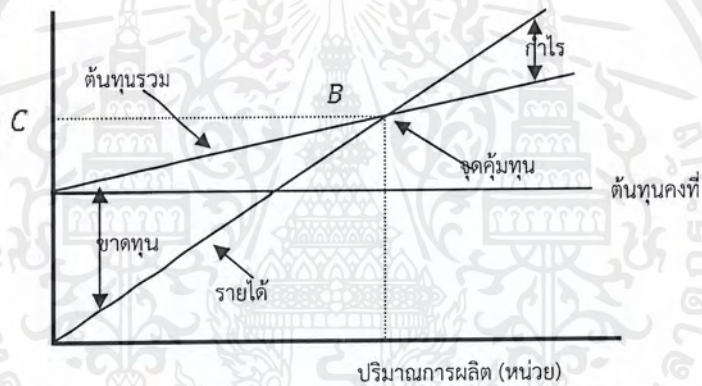
2.3 จุดคุ้มทุนและอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน

2.3.1 จุดคุ้มทุน

จุดคุ้มทุน (Break - Even Point) หมายถึง ระดับปริมาณสินค้าที่ผลิตและขายสินค้าที่ทำให้รายได้รวมจากการดำเนินธุรกิจเท่ากับต้นทุนรวม หรือระดับที่กำไรจากการดำเนินธุรกิจเท่ากับศูนย์ ทั้งนี้การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Breakeven Analysis) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ราคา และปริมาณ

อาจกล่าวได้ว่า เป็นระดับของรายได้ที่ทำให้ผู้ประกอบการ “เท่าทุน” โดยส่วนที่เลยจุดหรือระดับของรายได้ดังกล่าว คือ ผลกำไรที่ผู้ประกอบการจะได้รับ ดังปรากฏแนวคิดการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนในภาพที่ 2.1

รายได้และต้นทุน (บาท)

ภาพที่ 2.1 การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุนในด้านปริมาณขายที่ทำให้ผู้ประกอบการคุ้มทุน คือ ปริมาณขายที่ทำให้ผู้ประกอบการคุ้มทุน คำนวณจาก

$$N^* = \frac{F}{P - V}$$

เมื่อ

F	=	ต้นทุนคงที่
N^*	=	จำนวนที่ผลิตที่จุดคุ้มทุน
V	=	ต้นทุนแปรผัน
P	=	กำไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปได้ว่าจุดคุ้มทุน (Break-Even Point) คือ ระดับการดำเนินงานที่ทำให้กิจการมียอดขายรวมเท่ากับต้นทุนรวมพอดีหรือทำให้มีกำไรเท่ากับศูนย์ซึ่งระดับการดำเนินงานหมายถึงปริมาณสินค้าที่ผลิตและขาย ส่วนการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนปริมาณ และกำไร กล่าวคือหากต้นทุนรวมสูง ส่งผลให้จุดคุ้มทุนสูง ทำให้กำไรต่ำ

2.3.2 อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : B/C Ratio)

อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : B/C Ratio) อัตราส่วนระหว่างผลรวมมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทน กับผลรวมมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายทั้งหมดตลอดอายุของโครงการ โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$B/C \text{ หรือ } PI = PVCI = PVCO = \sum_{t=0}^n B_t(1+r)^{-t} / C_t(1+r)^{-t}$$

B/C = อัตราส่วนของผลประโยชน์ต่อค่าลงทุน

$PVCI$ = ผลรวมของมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทน (Present Value of Cash Inflows)

$PVCO$ = ผลรวมของมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย (Present Value of Cash Outflows)

เกณฑ์การพิจารณา

$B/C \text{ Ratio} > 1$ แสดงว่า มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนมีค่ามากกว่ามูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย ดังนั้น โครงการมีความเหมาะสมในการลงทุน

$B/C \text{ Ratio} < 1$ แสดงว่า มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนมีค่าน้อยกว่ามูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย ดังนั้น โครงการไม่มีความเหมาะสมในการลงทุน

$B/C \text{ Ratio} = 1$ แสดงว่า มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนมีค่าเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย ดังนั้น จะตัดสินใจลงทุนในโครงการหรือไม่ก็ได้

2.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ

ในการผลิตผักปลอดสารพิษ ใช้หลักการปลูกพืชผักโดยใช้สารเคมีในการผลิตให้น้อยที่สุดหรือใช้ตามความจำเป็น และใช้หลักการป้องกันการกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานแทนการใช้สารเคมี แต่จะต้องเลือกวิธีที่ประหยัด เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เอกสารการปลูกผักปลอดสารพิษ ที่กล่าวถึงมีดังนี้

การป้องกันและการกำจัดศัตรูพืช กรมส่งเสริมการเกษตร (2538) “การปลูกผักปลอดภัยจากสารเคมี” จากการศึกษาวิจัยถึงวิธีการ เทคนิคต่างๆ ที่จะสามารถให้ผลผลิตผักปลอดสารเคมี โดยจะใช้วิธีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานในการผลิต ซึ่งเป็นการนำเอาวิธีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อทดแทนหรือลดปริมาณการใช้สารเคมีให้น้อยลง อันจะเป็นการลดปริมาณการใช้สารเคมีที่สลายตัวได้ช้า ถ้าจะมีการใช้สารเคมีก็ต้องใช้สารเคมีสลายตัวเร็ว และเกษตรกรจะต้องมีระยะเวลาที่ช่วงระหว่างการฉีดพ่นยาและการเก็บเกี่ยวตามระยะเวลาของยาแต่ละชนิด ทั้งนี้วิธีการผลิตดังกล่าวก็จะให้ปริมาณผลผลิตต่อไร่อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ได้พืชผักที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีคุณภาพ เกิดความปลอดภัยกับผู้บริโภคและช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกมีสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น ปลอดภัยจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เป็นการลดต้นทุนการผลิตในด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ยิ่งไปกว่านั้นยังช่วยลดปริมาณการนำเข้าสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชของประเทศ อีกทั้งทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพซึ่งมีผลให้ราคาผลผลิตที่เกษตรกรได้รับสูงขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยลดปริมาณสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่จะปนเปื้อนไปสู่ดิน น้ำ และอากาศ ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและมลพิษของสิ่งแวดล้อมได้ทางหนึ่ง (วินยนิล น้ำคำ.2552)

2.3.1 วิธีการผลิตผักปลอดสารพิษ

ในการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนั้น จะใช้หลักการปลูกพืชผักโดยใช้สารเคมีในการผลิตให้น้อยที่สุด หรือใช้ตามความจำเป็นและจะใช้หลัก “ การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานหรืออพีเอ็ม” แทนแต่การที่จะป้องกันและกำจัดศัตรูพืชให้ได้ผลนั้นจะต้องเลือกวิธีที่ประหยัดเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ปลูกจะต้องเข้าใจเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สาเหตุการระบาดของศัตรูพืช

1.1 ศัตรูพืชเคลื่อนย้ายจากแหล่งหนึ่งไปยังอีกแหล่งหนึ่ง ที่มีความเหมาะสมมากกว่า ทำให้มีการขยายพันธุ์และระบาดทำความเสียหายเพิ่มขึ้น

1.2 สภาพแวดล้อมและสภาพทางนิเวศเปลี่ยนแปลงไปทำให้ศัตรูพืชมีการขยายพันธุ์ได้ดีขึ้นเพิ่มจำนวนมากขึ้น หรือมีผลต่อการพัฒนาสายพันธุ์ให้มีความต้านทาน และมีประสิทธิภาพในการเข้าทำลายมากขึ้น เช่น การกำจัด ทำให้หนุระบาด การใช้สารเคมี ทำให้แมลงที่กินศัตรูพืชตาย เป็นต้น

1.3 สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ความต้องการผลิตในการบริโภคเปลี่ยนไป ทำให้ความต้องการผลผลิตในการบริโภคเปลี่ยนไป ทำให้ความต้องการผลผลิตที่แตกต่างกันไปตามความต้องการของบริโภค ทำให้บางครั้งร่องรอยการทำลายของศัตรูพืชเพียงจุดเดียว ก็ถือว่า ผลผลิตตกเกรดไม่ได้มาตรฐาน มีการระบาดของศัตรูพืชได้

2. การควบคุมศัตรูพืชให้ประสบผลสำเร็จ มีหลักการง่ายๆ

2.1 ต้องป้องกันไม่ให้เกิดโรคในแปลงปลูก เช่น การใช้พันธุ์ที่ปราศจากโรคและแมลง การไม่นำชิ้นส่วนของพืชที่มีโรคแมลงเข้ามาในแปลงปลูก เป็นต้น

2.2 ถ้ามีศัตรูพืชเข้ามาในแปลงปลูกหรือแสดงอาการเป็นโรคแล้ว ต้องยับยั้งการแพร่ระบาด

2.3 ถ้ามีการระบาดแล้วต้องกำจัดให้หมดไป

อย่างไรก็ตามสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการระบาดของศัตรูพืชในแปลงปลูก คือ ตัวเกษตรกรเองที่ละเลยการควบคุมดูแลทำให้ศัตรูพืชสะสมในแปลงปลูก จนถึงระดับที่ไม่สามารถควบคุมกำจัดได้

3. วิธีการควบคุมศัตรูพืชอย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ต้องศึกษาชนิดของศัตรูพืชในแปลงปลูก

3.2 สำรวจสถานการณ์ศัตรูพืชในแปลงปลูก

3.3 พิจารณาแนวโน้มการระบาดของศัตรูพืชแล้วหาแนวทางป้องกันและวิธีกำจัด

ต่อไป

3.4 เมื่อควบคุมการระบาดให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากขึ้น แล้วให้เลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อลดปริมาณ หรือรักษาระดับการเข้าทำลายให้คงที่หรือลดลง

3.5 ในกรณีที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ศัตรูพืชด้วยวิธีการอื่นๆ ได้มีความจำเป็นที่จะต้องใช้สารเคมีให้เลือกใช้สารเคมีที่ถูกต้องเหมาะสมกับชนิดศัตรูพืชและการระบาดตามคำแนะนำวิธีการใช้ในฉลาก

4. ผลดีของการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

4.1 ลดปริมาณศัตรูพืชให้ต่ำกว่าที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่พืช

4.2 ลดปริมาณการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

4.3 มีความปลอดภัยต่อสุขภาพของเกษตรกร ผู้บริโภค รวมไปถึงสภาพแวดล้อม

5. วิธีการผสมผสานในการควบคุมศัตรูพืช จะเป็นวิธีการนำเอาวิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชหลายวิธีมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน โดยวิธีการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษนี้ มีข้อเสนอแนะให้เกษตรกรเลือกใช้วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ทดแทนการใช้สารเคมีดังนี้

5.1 การเตรียมแปลงปลูก

5.2 การเตรียมเมล็ดพันธุ์

5.3 การปลูกและการดูแล

5.4 การให้ธาตุอาหารเสริม

5.5 การใช้กับกัตกาวเหนียว

5.6 การใช้กับดักแสงไฟ

5.7 การใช้พลาสติกหรือฟางข้าวคลุมแปลงปลูก

5.8 การปลูกผักในโรงเรือนมุ้งตาข่ายไนลอน

5.9 การควบคุมโดยชีววิธี

5.10 การใช้สารสกัดจากพืช

5.11 การใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช(กรณีที่ใช้วิธีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชข้างต้นไม่ได้ผล) (สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2538)

2.3.2 โครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษของกรมส่งเสริมการเกษตร

สำหรับกรมส่งเสริมการเกษตร ได้เริ่มดำเนินการผลิตผักปลอดสารเคมีขึ้นในปี 2530 ในโครงการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานต่อมาได้เปลี่ยนชื่อโครงการมาเป็นโครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษโครงการนี้ดำเนินการเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่เกษตรกรในการเพาะปลูก โดยส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้มีวิธีการที่หลากหลายผสมผสานและเมื่อจำเป็นที่จะต้องใช้สารเคมี ก็ควรใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมและใช้เมื่อจำเป็นจริงๆ เท่านั้น

ซึ่งวิธีการผลิตผัก 2 ลักษณะ คือเป็นการปลูกผักในมุ้งตาข่ายไนลอน และปลูกผักในที่โล่งแจ้ง (นอกมุ้ง) เช่นเดียวกับ การผลิตในระบบการผลิตของผักอนามัย ซึ่งการผลิตผักให้ได้มาตรฐานความปลอดภัยแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

2.1 ระบบปิด ปลูกผักในมุ้งตาข่าย ซึ่งสามารถลดการใช้สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช โดยเฉพาะสารฆ่าแมลงลงได้มากที่สุด ผักที่ปลูกโดยใช้ระบบนี้ มักเรียกว่า ผักกางมุ้ง

2.2 ระบบเปิด ได้อาศัยการควบคุมศัตรูพืชด้วยวิธีการผสมผสาน เช่น กับดัก เชื้อจุลินทรีย์ สารสกัดจากพืช การใช้สารเคมีสังเคราะห์ต้องพิจารณาเมื่อจำเป็นเป็นครั้งคราว และจะต้องเป็นชนิดของสารที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ซึ่งผักที่ได้มักมีชื่อเรียกว่า ผักปลอดสารเคมี (วินัย นิลน้ำคำ. 2552)

2.3.3 ข้อมูลการตลาดผักปลอดสารพิษ

กลยุทธ์การตลาดด้านผลิตภัณฑ์ เน้นการพัฒนาคุณภาพ และความปลอดภัย ด้วยระบบประกันคุณภาพ GAP, GMP, HACCP และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ ระบบทำความเย็นแบบสูญญากาศ (Hydro Vacumn Cooling) มาใช้เพื่อผลิตผลสามารถสด และเก็บรักษาได้

กลยุทธ์ด้านราคา มีการใช้กลยุทธ์ในการกำหนดราคาโดยการสร้างความแตกต่างด้านคุณภาพ และเอกลักษณ์ตราสินค้า ซึ่งถึงแม้ว่าราคาจะสูงกว่าท้องตลาดแต่ผู้บริโภคก็ยินดีจ่ายเพราะมั่นใจในคุณภาพและความปลอดภัย

กลยุทธ์ด้านช่องทางการจำหน่าย อาศัยช่องทางการจำหน่ายผ่านร้านค้าปลีกขนาดใหญ่และร้านค้าปลีกขนาดเล็กส่วนสินค้าเกรดรองจะจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางเพื่อนำไปจำหน่ายต่อในท้องตลาด

กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด โดยโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ กรมส่งเสริมการขายโดยพนักงานขาย การออกร้านจำหน่าย การให้ส่วนลด การจัดเทศกาล การฝึกอบรมแก่พนักงานของคู่ค้า การให้เครดิต การจัดท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า โดยมีการออกเยี่ยมลูกค้าและให้คำแนะนำ

ปัญหาอุปสรรคที่พบส่วนใหญ่คือ ปริมาณผลผลิตที่ไม่สม่ำเสมอทำให้เสียโอกาสในการขาย และต้นทุนในการผลิตสูงทำให้ไม่สามารถแข่งขันด้านราคาได้ (แพรวรินทร์ มหาวรรณ. 2551)

2.5 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสวนลุงไกร

ไกร ขมน้อย เดิมทีคุณลุงเคยอาศัยอยู่ในเขต จังหวัดกรุงเทพมหานครมาก่อน ต่อมาพ่อแม่ของคุณลุงไกรย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำไร่ทำสวนในพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา (เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2524) คุณลุงได้กลับจากต่างประเทศ จึงได้ย้ายติดตามมาอยู่ด้วย ช่วงแรก ๆ ที่ย้ายเข้ามานั้น ครอบครัวของคุณลุงไกรยังคงทำการเกษตรแบบดั้งเดิม คือ ปลูกพืชเชิงเดี่ยวตามฤดูกาล (เช่น ทำไร่ข้าวโพด ทำไร่มันสำปะหลัง เป็นต้น) แต่ก็ไม่ได้รับผลลัพธ์ที่ดีสักเท่าไรนัก หลังจากทำการเกษตรแบบดั้งเดิมอยู่ประมาณ 10 ปี คุณลุงไกรก็ตัดสินใจหันมาศึกษาการปลูกพืชผักเมืองหนาวแบบปลอดสารพิษและเริ่มทดลองปลูกผักสลัดต่าง ๆ ในเขต อำเภอวังน้ำเขียว จนประสบความสำเร็จกลายเป็นต้นแบบให้เกษตรกรซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่คนอื่นๆทำตามในที่สุด สวนลุงไกรเป็นฟาร์มเอาท์เล็ทสวนผักเมืองหนาวที่มีผักปลอดสารพิษจำหน่ายตลอดทั้งปีซึ่งจะเก็บผักสดๆจากไร่ทุกวันที่สวนแห่งนี้มีผักสวนผักสลัดและผักปลอดสารนานาชนิดบนพื้นที่กว่า 15 ไร่ เฉพาะผักสลัดมีมากถึง 6 สายพันธุ์ ได้แก่ สลัดแก้ว คอส กรีนโอ๊คเรดโอ๊ค สลัดใบแดง บัตเตอร์เฮดนอกจากผักสลัดก็มีมะเขือเทศราชินี มะเขือเทศเนื้อ กะหล่ำปลี ข้าวโพดหวาน ฟักทอง บัทรูท เป็นต้น ลักษณะการผลิตผักปลอดสารพิษของคุณลุงไกร โดยแรกจะมีการไถตะ จากนั้น ไถแปร เพื่อตีดินให้ฟู พักไว้ 7 วัน และทำการยกร่องด้วยจอบแล้วนำไปที่ผสมแล้ว มาโรย จากนั้นคลุมฟางรดด้วยน้ำจุลินทรีย์และฮอร์โมนพืชดังในภาพที่ 2.2 และ 2.3 จากนั้นจึงนำกล้ามาเพาะปลูกไว้ สำหรับการกำจัดศัตรูพืชของคุณลุงไกร จะมีวิธีการฉีดพ่นโดยใช้ อีจู้ ซึ่งประกอบด้วย เหล้าขาว 40 ดีกรี 400 cc. น้ำส้มสายชู 5% 200 cc EM 200 cc กากน้ำตาล 200 cc หมักนาน 7 วัน สำหรับการเพาะกล้านั้น จะนำแกลบดำ ขุยมะพร้าว ชีวไวน์ มาร่อนให้ละเอียดและคลุกเคล้าเข้าด้วยกัน นำมาใส่ถาดเพาะกล้า หยอดเมล็ดลงไป และรดน้ำ ผ่านไป 3 วัน จึงมีการเช็คอัตราการงอก และไม่เกิน 21 วัน นำกล้าลงแปลงเพาะปลูกสวนลุงไกรจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา สำหรับที่อยู่ของคุณลุงไกรนั้น คือ ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ 111 หมู่ที่ 2 บ้านสุขสมบูรณ์ ตำบลไทยสามัคคี อำเภอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งหมดเฉลี่ยต่อปีฟาร์มละ 59,738.60 บาท มีรายได้เฉลี่ยฟาร์มละ 105,399.67 บาท จึงได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 45,661.07 บาท ส่วนผู้รวบรวม มีต้นทุนทั้งหมดจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยครั้งละ 1,135.00 บาท มีรายได้ทั้งหมดจากการขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยครั้งละ 35,825.00 บาท จึงได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ยครั้งละ 8,522.50 บาท และมีส่วนเหลือการตลาดในการขายผักปลอดภัยจากสารพิษเฉลี่ยครั้งละ 9,837.50 บาท

ดลยา กันตะนันท์ (2550) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทนทางการเงินของการผลิตผักปลอดสารพิษเพื่อการค้าศึกษาวิเคราะห์การผลิตผักเป็น 2 กรณี คือ การผลิตผักในมุ้งตาข่ายไนล่อน (ผักกางมุ้ง) และการผลิตผักนอกมุ้งตาข่ายไนล่อน (ผักนอกมุ้ง) ผลการศึกษาพบว่า การผลิตผักกางมุ้ง มีระยะเวลาดำเนินทุน (payback period) เท่ากับ 9.81 ปี มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) เท่ากับ 264,021.62 บาท อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (BCR) เท่ากับ 11.94 ส่วนอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) เท่ากับ 1,001.89% ส่วนการผลิตผักนอกมุ้ง มีระยะเวลาดำเนินทุน (payback period) เท่ากับ 9.02 ปี มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) เท่ากับ 255,935.19 อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (BCR) เท่ากับ 11.6 ส่วนอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) เท่ากับ 1,026.74 % ข้อสรุปจากผลการศึกษาชี้ เสนอแนะให้มีการสนับสนุนให้มีการลงทุนต่อไปเพราะให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า

วินัย นิลน้ำคำ (2552) ศึกษาเรื่องวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดสารเคมีกับการผลิตผักไม่ปลอดสารเคมี ในเขตตำบล ไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัด นครราชสีมา พบว่า เกษตรกรที่ผลิตผักปลอดสารเคมีมีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 47,281.75 บาทต่อไร่ และคิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยเท่ากับ 16.42 บาทต่อกิโลกรัมของผลผลิต ส่วนเกษตรกรที่ผลิตผักไม่ปลอดสารเคมีมีต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยเท่ากับ 50,075.85 บาทต่อไร่ และคิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยเท่ากับ 22.97 บาทต่อกิโลกรัมของผลผลิต ซึ่งเกษตรกรที่ผลิตผักปลอดสารเคมีสามารถขายผักราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 50 บาท มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 2,879.65 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรที่ผลิตผักไม่ปลอดสารเคมีสามารถขายผักราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 29.25 บาท มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 2,180.27 กิโลกรัมต่อไร่ โดยรายได้เฉลี่ยของการผลิตผักปลอดสารเคมีเท่ากับ 143,982.50 บาทและกำไรเท่ากับ 96,700.75 บาท ส่วนการผลิตผักที่ไม่ปลอดสารเคมีมีรายได้เท่ากับ 63,772.90 บาทและกำไรเท่ากับ 13,697.05 บาท

สาวตรี แสงเกิด (2550) ศึกษาเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกร อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ผลการศึกษาพบว่าต้นทุนและผลตอบแทน กลุ่มที่ 4 มีเงินลงทุนเริ่มแรกคิดเฉลี่ยต่องาน เท่ากับ 4,691.82บาท มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งหมดเฉลี่ยต่องาน เป็นจำนวนเงินเท่ากับ 9,514.77 บาท ถึง 11,522.16 บาท มีรายได้จากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษเฉลี่ยต่องาน เท่ากับ 15,520.91 บาท ถึง 18,856.76 บาท มีระยะเวลาดำเนินทุนเท่ากับ 9 เดือน 11 วัน มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิที่อัตราคิดลดร้อยละ 1.25 และร้อยละ 6.75 เท่ากับ 26,370.36 บาท และ 21,801.04 บาท ตามลำดับ โดยมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเท่ากับร้อยละ 128.65 ดังนั้นกลุ่มที่ 4 มีระยะเวลาดำเนินทุนเร็วที่สุด ซึ่งให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิทั้งในกรณีอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่กำหนดร้อยละ 1.25 และร้อยละ 6.75 มากที่สุด และมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงที่สุด

มงคล ดอนขวา (2540) ศึกษาเรื่อง การศึกษาอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกผักปลอดสารเคมีผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนและผลตอบแทนปรากฏว่าการปลูกคะน้ามีต้นทุนเท่ากับ 6,390 บาทต่อไร่ผลตอบแทนเท่ากับ 15,660 บาทต่อไร่และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลตอบแทนสุทธิเท่ากับ 9,270 บาทต่อไร่ ส่วนการปลูกต้นหอมนั้น ปรากฏว่า ทั้งต้นทุนและผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกคะน้าค่อนข้างมาก กล่าวคือ มีต้นทุนเท่ากับ 21,833.30 บาทต่อไร่ ผลตอบแทนเท่ากับ 34,500 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนสุทธิเท่ากับ 12,666.70 บาทต่อไร่ สำหรับการปลูกผักกาดเขียวมีต้นทุนเท่ากับ 6,683.80 บาทต่อไร่ ผลตอบแทนเท่ากับ 19,750 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนสุทธิเท่ากับ 13,066.70 บาทต่อไร่

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า เกษตรกรที่ปลูกผักปลอดสารพิษ มีต้นทุนต่ำกว่า แต่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า เกษตรกรที่ปลูกผักโดยใช้สารเคมี ขณะที่เกษตรกรหลายรายยังขาดช่องทางการจัดจำหน่าย จึงต้องการการสนับสนุนและส่งเสริมเกี่ยวกับการตลาดจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมายังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกผักปลอดสารพิษ และทำการจำหน่าย ณ แหล่งผลิต อย่างเช่น สวนลุงไกร ในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

(Research Methodology)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษ กรณีศึกษาสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัด นครราชสีมา โดยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sampling Procedure)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นายไกร ชมน้อย ซึ่งเป็นเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ปลูกผักปลอดสารพิษ ในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

3.2 เครื่องมือในการศึกษา

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพการผลิตและการตลาดของผักปลอดสารพิษ ในส่วนนี้จะประกอบด้วยข้อมูลการผลิต เกี่ยวกับ ประเภทผักปลอดสารพิษที่ปลูก จำนวนพื้นที่ในการเพาะปลูก สาเหตุของการปลูกผักปลอดสารพิษ เทคนิควิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ เป็นต้น รวมทั้งข้อมูลการตลาด เกี่ยวกับ ลักษณะของสินค้าที่จำหน่าย ราคา สถานที่จำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการปลูกผักปลอดสารพิษในส่วนนี้จะประกอบด้วยข้อมูลของต้นทุน เกี่ยวกับ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดินค่าเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร ค่าเมล็ดพันธุ์ผัก ค่าใช้จ่ายแรงงาน ค่าปุ๋ยและสารป้องกันกำจัดแมลง ค่าวัสดุคลุมดิน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของผักสลัด 6ชนิด โดยจำแนกออกเป็น 3 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการปลูกผักปลอดสารพิษในส่วนนี้จะประกอบด้วยข้อมูลของผลตอบแทนเกี่ยวกับ จำนวนรอบในการปลูกผักปลอดสารพิษ รายได้จากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ วิธีการจำหน่าย ราคาที่จำหน่ายได้ของผักสลัด 6 ชนิด โดยจำแนกออกเป็น 3 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดสารพิษ ในส่วนนี้จะประกอบด้วย ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ ด้านต้นทุนผักปลอดสารพิษ ด้านผลตอบแทนการปลูกผักปลอดสารพิษ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจำหน่าย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2.2 วิธีการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและนำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผักปลอดสารพิษ และรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ นายไกร ชมน้อยสังเกตุเกี่ยวกับวิธีการผลิต การตลาด ต้นทุนที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ และผลตอบแทนที่ได้รับจากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษของผักสลัด 6 ชนิด โดยจำแนกออกเป็น 3 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

3.3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้นทุนการปลูกผักปลอดสารพิษ ศึกษาผลตอบแทนที่ได้รับจากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษและความรู้อื่นๆ เกี่ยวกับผักปลอดสารพิษ

3.3 ขั้นตอนการศึกษา

รายการ	เดือน									
	ส.ค.	กย..	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	มค..	ก.พ.	มี.ค.	เมย.	พ.ค.
3.3.1 ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง										
3.3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์										
3.3.3 ทดสอบแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ										
3.3.4 ลงพื้นที่เก็บข้อมูล										
3.3.5 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์										
3.3.6 สรุปผลและจัดทำรายงานการศึกษา										

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพการผลิต การตลาดผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกร ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statics)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการปลูกผักปลอดสารพิษ ข้อมูลที่ผู้ศึกษานำมาคำนวณเพื่อให้ได้ต้นทุน ได้จากการเก็บรวบรวมจากแบบสัมภาษณ์นายไกร ชมน้อย เจ้าของสวนลุงไกร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ประกอบด้วย

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรก(Investment Cost) ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องมือ และอุปกรณ์การเกษตร คือ ไคสูบน้ำ รถไถ จอบ บัวรดน้ำ สายน้ำพุ่งเป็นต้น

2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) ประกอบด้วย

2.1 ค่าเมล็ดพันธุ์ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ผักที่ใช้ในการเพาะปลูกได้แก่ สลัดแก้ว คอส เรต โอ๊ค กรีนโอ๊ค บัตเตอร์เฮด สลัดใบแดง

2.2 ค่าปุ๋ย การผลิตผักปลอดสารพิษต้องใช้ปุ๋ยอินทรีย์ คือ ปุ๋ยที่ได้จากมูลสัตว์ได้แก่ ปุ๋ยคอก จากนั้นจึงนำ ปุ๋ยคอก มาหมัก โดยใช้ แกลบดิบ รำ มูลวัว มาชุกเคล้าเข้าด้วยกัน จากนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นำ EM มาใส่เพื่อเป็นตัวเร่งในการหมัก โดยใช้ความชื้น 40 % จากนั้นหมักไว้ประมาณ 7 – 15 วันก็จะได้ปุ๋ยหมัก เพื่อใช้ในขั้นตอนเตรียมดินก่อนเพาะปลูก

2.3 ค่าปุ๋ยไนโตรเจน ใช้ในการผสมปุ๋ยหมัก

2.4 ค่าสารป้องกันแมลงและกำจัดศัตรูพืช เช่น สารไล่แมลง – ป้องกันเชื้อรา

2.5 ค่าแรงงาน เช่น ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่ปลูก ไถพรวนดิน ค่าแรงกำจัดศัตรูพืช ค่าแรงปลูก ค่าแรงในการดูแลรักษา รดน้ำ ใส่ปุ๋ย ค่าแรงพ่นสารชีวภาพ ค่าแรงเก็บเกี่ยว ซึ่งแรงงาน เป็นอัตราค่าแรงท้องถิ่น คนละวัน 250 บาท

2.6 ค่าวัสดุคลุมดิน ได้แก่ ฟางข้าว แกลบดำ

2.7 ค่าน้ำมันเบนซิน ใช้สำหรับ และ เครื่องพ่นสารชีวภาพ เครื่องตัด หญ้า

2.8 ค่าน้ำมันดีเซล ใช้สำหรับ รถไถ

2.9 ค่าไฟฟ้า ใช้สำหรับ ไตสูบน้ำ

2.10 ค่าซ่อมแซม เครื่องมือ และ อุปกรณ์ ที่ต้องมีการซ่อมแซม ไตสูบน้ำ เครื่องตัด หญ้า เครื่องพ่นสารชีวภาพ เสื่อมสภาพอายุตามการใช้งาน

สูตรการคำนวณ

ต้นทุนทั้งหมด = ต้นทุนคงที่ + ต้นทุนผันแปร

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการปลูกผักปลอดสารพิษ

ผลตอบแทนจากการปลูกผักปลอดสารพิษ หมายถึง รายได้จากการจำหน่ายพืชผักปลอดสารพิษได้จากส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ผลรวมปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละรอบต่อแปลง และราคาที่จำหน่ายได้ในแต่ละรอบ

สูตรการคำนวณ

รายได้ทั้งหมด = รายได้ที่เป็นเงินสด + รายได้ที่ไม่เป็นเงินสด

รายได้ที่เป็นเงินสด = ปริมาณผลผลิตที่ขาย x ราคาขายผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วย

รายได้ที่ไม่เป็นเงินสด = ปริมาณผลผลิตที่ใช้บริโภค x ราคาขายผลผลิตเฉลี่ยต่อหน่วย

โดยจะทำการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนผักสลัด 6 ชนิดที่แตกต่างกัน 3 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : B/C Ratio) ใช้สูตร

$$B/C \text{ [ratio]} = \frac{PV_b}{PV_c}$$

จุดคุ้มทุน (Break Even Point) ใช้สูตร

กำไรส่วนเกินต่อหน่วย = ราคาขายต่อหน่วย - ต้นทุนผันแปรรวมต่อหน่วย

อัตรากำไรส่วนเกิน = $\frac{\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนผันแปรรวมต่อหน่วย}}{\text{ราคาขายต่อหน่วย}}$

จุดคุ้มทุน) จำนวนเงิน(= $\frac{\text{ต้นทุนคงที่รวม}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}}$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดสารพิษ
ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statics)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

(Results)

ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษ กรณีศึกษาสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นายไกร ชมน้อย

4.1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดสารพิษตามฤดูกาลของสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียวจังหวัดนครราชสีมาเฉพาะผักสลัด 6 ชนิดคือ สลัดแก้ว คอส กรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค สลัดใบแดง บัตเตอร์เฮด จากแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวจึงได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพการผลิตและการตลาดของผักปลอดสารพิษ
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการปลูกผักปลอดสารพิษ
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการปลูกผักปลอดสารพิษ
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดสารพิษ

4.2 ผลการวิเคราะห์

4.2.1 ข้อมูลสถานภาพการผลิตผักปลอดสารพิษ

1. ชนิดผักที่ปลูก

ชนิดของผักที่ปลูกในสวนลุงไกร ได้แก่ผักสลัด 6 ชนิดที่ลุงไกรปลูก คือสลัดแก้ว คอส กรีนโอ๊คเรดโอ๊ค สลัดใบแดง บัตเตอร์เฮดในส่วนของพืชชนิดอื่นเช่น ฟักทอง แคนตาลูป สตอเบอร์รี่ กระจับเขียว กระจับแดง พริกสีดา มะเขือเทศเนื้อ มะเขือเทศราชินี บัทรูท ข้าวโพดหวาน เบบี้แครอท เป็นต้น ซึ่งในการปลูกพืชชนิดอื่น จะขึ้นอยู่กับฤดูกาล แต่ผักสลัด 6 ชนิด จะปลูกตลอดทั้งปี โดย 6 รอบต่อปี แบ่งเป็นฤดูกาล คือ ฤดูร้อน 1 รอบ ฤดูฝน 1 รอบ และฤดูหนาว 4 รอบ โดยพื้นที่ปลูกสำหรับผักสลัด คือ 1 ไร่ ในส่วนของพืชชนิดอื่นนั้นปลูกมาเพื่อเป็นกันชน และเอาไว้ล่อแมลง

ตารางที่ 4.1 ชนิดผักที่ปลูกในแต่ละฤดูกาล

ฤดูกาล	ฤดูร้อน	ฤดูฝน	ฤดูหนาว
เดือน	กลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม	กลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม	กลางเดือนตุลาคม ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์
ชนิดผักที่ปลูก	ผักสลัด 6 ชนิด ข้าวโพดหวาน แก่นตะวัน มะเขือเทศเนื้อ มะเขือเทศราชินี กระเจียบเขียว กระเจียบแดง พริกสีดา พริกทอง	ผักสลัด 6 ชนิด ข้าวโพดหวาน แก่นตะวัน มะเขือเทศเนื้อ มะเขือเทศราชินี กระเจียบเขียว กระเจียบแดง พริกสีดา พริกทอง	ผักสลัด 6 ชนิด บิทรูท เบบี้แครอท สตอเบอร์รี่

- 1.1 เหตุผลในการเลือกปลูกผักสลัดทั้ง 6 ชนิด
1. ลดการนำเข้าผักสลัด
 2. เพิ่มมูลค่าให้พืชผลทางการเกษตรของสวน
 3. ความเหมาะสมและความแตกต่างในสภาพพื้นที่ คือ ดินดี น้ำดี อากาศดี โรคแมลงน้อย
- 1.2 ข้อมูลของผักแต่ละชนิด
1. สลัดแก้ว
- สลัดแก้ว (ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Lactuca sativa*) เป็นพืชในวงศ์ *Asteraceae* ลำต้นเดี่ยว แต่ส่วนที่เจริญมากที่สุดคือ ใบ แต่ละสายพันธุ์ก็มีช่วงฤดูกาลที่เหมาะสมไม่เหมือนกัน มีถิ่นกำเนิดในทวีปเอเชียและยุโรป ตามภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 สลัดแก้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. คอส

คอส มีชื่อวิทยาศาสตร์ *Lactuca sativa. longifolla* ลักษณะทั่วไปเป็นพืชล้มลุก ลำต้นเป็นกอ ลักษณะใบยาวรี ซ้อนกันเป็นช่อ ใบบางกลม การปลูกดูแลรักษาคล้ายผักกาดหอมห่อ แต่จะมีลักษณะ แตกต่างกันออกไปบ้าง ตามสายพันธุ์ตามภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 คอส

3. กรีนโอ๊ค

กรีนโอ๊ค ใบมีเขียวอ่อน หรือเขียวเข้ม ขอบใบหยัก เป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในทวีปเอเชีย และยุโรป เป็นพืช ฤดูเดียว มีลำต้นอวบสั้น ช่วงข้อถี่ ใบจะเจริญ จากข้อเป็นกลุ่ม มีระบบรากแก้วที่สามารถเจริญลงไปดินได้อย่างรวดเร็ว ข้อดอกเป็นแบบ Panicle สูง 2-4 ฟุต ประกอบด้วยดอก 10 - 25 ดอกต่อข้อ เป็นดอกสมบูรณ์เพศกลีบดอกสีเหลือง หรือขาวปนเหลือง ดอกจะบานช่วงเช้า โดยเฉพาะในช่วงที่อุณหภูมิต่ำตามภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 กรีนโอ๊ค

4. เรดโอ๊ค

ลักษณะโดยทั่วไป สลัดเรดโอ๊ค ใบมีแดงเข้ม ขอบใบกลมมน ก้านใบด้านในเป็นสีเขียวอ่อน ลักษณะพุ่มกลม เป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในทวีปยุโรป มีลำต้นอวบสั้น ช่วงข้อถี่ ใบจะเจริญ มีระบบรากแก้วที่สามารถเจริญลงไปในดินได้อย่างรวดเร็ว ข้อดอกเป็นแบบ Panicle สูง 2-4 ฟุต ประกอบด้วย ดอก 10 - 25 ดอกต่อข้อ เป็นดอกสมบูรณ์เพศกลีบดอกสีเหลือง หรือขาวปนเหลือง ดอกจะบานช่วงเช้า โดยเฉพาะในช่วงที่อุณหภูมิต่ำ ตามภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 เรดโอ๊ค

5. สลัดใบแดง

สลัดใบแดง มีชื่อวิทยาศาสตร์ คือ *Lactuca sativa* เป็นพืชล้มลุก ลำต้นเป็นกอจัดเป็นผักกาดหอม พันธุ์ใบไม่ห่อหัวชนิดหนึ่ง ใบและขอบใบหยัก มีสีเขียวปนแดง การปลูกดูแลรักษาคคล้ายกับผักกาดหอมห่อ พืชชนิดนี้ควรปลูกเฉพาะ ในฤดูหนาว และฤดูฝนตามภาพที่ 4.5

ภาพที่ 4.5 สลัดใบแดง

6. บัตเตอร์เฮด

บัตเตอร์เฮด (Butterhead Lettuce) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Lactuca sativa* L. ลักษณะทั่วไป บัตเตอร์เฮด ใบมีลักษณะอ่อนนุ่ม เรียงซ้อนกันเป็นชั้นๆ คล้ายดอกกุหลาบ และห่อหัวแบบหลวมๆ ตามภาพที่ 4.6

ภาพที่ 4.6 บัตเตอร์เฮด

2. แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

มีการขุดบ่อไว้ 2 บ่อ ซึ่งเวลาจะนำน้ำมาใช้ก็คือมีไดสุบน้ำที่ติดตั้งไว้ที่บ่อเมื่อถึงเวลาที่ต้องใช้น้ำก็ทำการเปิดไดสุบน้ำจากนั้นน้ำก็จะไหลมาตามท่อประปาที่ติดตั้งไว้ในสวน และการให้น้ำ

ในฤดูร้อน จะให้น้ำสองครั้ง คือตอนเช้า และ ตอนเย็น ส่วนหากอากาศร้อนมากจะมีการรดน้ำตอนเที่ยงอีก โดยดูจากดินที่แห้งเกิน

ในช่วงฤดูฝน หากวันไหนมีฝนตก ก็จะไม่ให้น้ำ หรือ ให้เพียงวันละครั้ง

ในช่วงฤดูหนาว ก็ให้น้ำสองครั้ง คือ เช้า กะ เย็น

3. วิธีการเตรียมแปลง

โดยแรกจะมีการไถดะ และจิ้ง ไถแปร เพื่อตีดินให้ฟู พักไว้ 7 วัน และทำการยกร่องสูง 50 เซนติเมตร ด้วยจอบแล้วไปผสมปุ๋ย ปุ๋ยคือ ปูนขาว มูลวัว มูลไก่ มาผสมกัน มาโรยทั่วแปลงเพื่อเพิ่มสารอาหารให้แก่ดิน พักดินไว้ 7 วัน จากนั้นจึงคลุมฟาง เพื่อรักษาความชื้นไม่ให้น้ำระเหยเร็วเกินไป โดยเฉพาะในหน้าร้อน และเป็นการลดปริมาณวัชพืช ละรตน้ำจุลินทรีย์ โดยน้ำจุลินทรีย์เกิดจากกากน้ำตาล ฮอร์โมนพืช EM อีจู้ ผสมรวมกันสำหรับน้ำจุลินทรีย์ก็เพื่อไว้ป้องกันการแมลงศัตรูพืชหรือเพื่อเพิ่มสารอาหารให้แก่พืช

4. แรงงานในการเตรียมดิน

แรงงานในการเตรียมดินนั้นจะมี 2 อย่างคือ เครื่องจักร และ มนุษย์ สำหรับการไถดะจะใช้เครื่องจักร คือ รถไถ ใส่อุปกรณ์ ไถหัวหมู เพื่อทำการพลิกดินและยังช่วยทำลายวัชพืช ส่วนการไถแปรนั้น ก็ใช้เครื่องจักร คือ รถไถ ใส่อุปกรณ์ จานพรวน เพื่อย่อยดินที่เป็นก้อนให้เล็กลง และช่วยเกลี่ยดินให้เรียบขึ้น แล้วจึงพักดินไว้ 7 วันเพื่อทำการตากแดดจะได้ฆ่าเชื้อราหรือเชื้อโรค หลังจากครบ 7 วันใช้แรงงานมนุษย์ทำการยกร่องสูง 50 เซนติเมตรด้วยจอบ

5. ประเภทดินในแปลง

ประเภทดินในแปลงเป็นดินร่วน ซึ่งเป็นดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช สำหรับดินที่ส่วนนี้มีความอุดมสมบูรณ์มาตั้งแต่แรก เพราะว่า สมัยยังไม่ได้นำผักสลัดเข้ามาปลูก ลงปลูกผักทั่วไป ก็ย่อมมี

การบำรุงดินอยู่แล้ว และในปัจจุบันที่ทำการปลูกผักสลัด ก็ยังทำการดูแลดินอยู่ตลอด โดยการใส่ปุ๋ยคอก หรือ ปุ๋ยหมัก

6. การเพาะกล้า

ขั้นตอนแรก จะนำแกลบดำ ขุยมะพร้าว ชีวู มาร่อนให้ละเอียดและคลุกเคล้าเข้าด้วยกัน นำมาใส่ถาดเพาะกล้า จากนั้นใช้นิ้วแทงในถาดเพาะกล้าที่มีดินแล้ว ประมาณครึ่งนิ้ว และจึงเอาเมล็ดมา 1 เมล็ดมาหยอดลงไป และจึงกลบดิน เมื่อทำเสร็จครบทุกช่องแล้ว ทำการรดน้ำ ผ่านไป 3 วันจึงเช็คอัตราการงอกในส่วนของหลุมที่ไม่งอก ก็ทำแบบเดิม และไม่เกิน 21 วันนำกล้าลงแปลงเพาะปลูก

7. การย้ายเพาะกล้ามาลงแปลงปลูก

วิธีการย้ายก็คือ ขุดดินตรงที่เราจะปลูกเป็นหลุมประมาณฝ่ามือเรา และห่างกันประมาณ 1 คืบ อย่าให้แออัดจนเกินไป เพื่อให้มีการระบายอากาศ และป้องกันการระบาดของแมลง จากนั้นใช้ปลายช้อนเสียบเข้าไปในหลุมถาดเพาะกล้าจากนั้นดึงขึ้นมาพยายามให้ดินติดอยู่ที่ปลายราก และจึงวางต้นกล้าลงในหลุมที่เราเตรียมไว้ พยายามทำให้ลำต้นมันตรง จึงกลบดินรอบๆ จากนั้นนำน้ำมารดรอบๆ ต้นกล้าพอประมาณ

8. แรงงานในการผลิตผัก

แรงงานในการผลิตผัก จะมีอยู่ด้วยกัน 4 คน โดยทำการจ้างมาจากภายนอก ซึ่งก็จะทำทุกอย่าง เช่น การเตรียมดิน การเพาะเมล็ด การให้น้ำ การให้ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช เป็นต้น ส่วนแรงงานในครอบครัว ก็จะเป็น ลุงไกร เป็นคนที่คอยทดลองอะไรใหม่ๆ อยู่เสมอเช่น ปุ๋ย วิธีการกำจัดศัตรูพืช หรือเป็นคนดูแลว่าจะปลูกผักอะไร ปลูกชนิดไหนเพิ่ม หรือหาพืชชนิดใหม่มาปลูก

9. การจัดการประเภทผัก

มีการจัดการประเภทผักก่อนเพาะปลูก กล่าวคือ ผักที่ปลูกตลอดทั้งปี คือ ผักสลัด 6 ชนิด ได้แก่ สลัดแก้ว ครอส กรีนโอ๊คเรดโอ๊ค สลัดใบแดง บัตเตอร์เฮดโดยส่วนใหญ่จะทำการปลูกในฤดูหนาว เพราะสภาพอากาศหนาว ผักก็จะโตไว โรคแมลงศัตรูพืชก็น้อย ทั้งยังจำนนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็นิยมมาเที่ยวช่วงฤดูหนาว ส่วนพืชชนิดอื่นๆ ลุงไกรจะเลือกปลูกตามฤดูกาล

10. การใส่ปุ๋ย

ปุ๋ยที่ใช้เป็น ปุ๋ยคอก และ ปุ๋ยหมัก โดยสูตรปุ๋ยคอก คือ ปูนขาว มูลวัว มูลไก่ นิยมนำมาใช้ในการเตรียมแปลงหรือรองกันหลุมที่จะเพาะปลูก ส่วนปุ๋ยหมัก คือ จุลินทรีย์แห้ง รำ เชื้อไตรโครมา นิยมใช้ในแปลงผักที่ทำการปลูก โดยการให้ที่โคนต้น และควรระมัดระวังไม่ให้ปุ๋ยโดนใบ เพราะอาจทำให้ใบไหม้ได้และการให้ปุ๋ยจะให้เดือนละครั้ง

11. วิธีการกำจัดวัชพืช

วิธีการกำจัดวัชพืช คือ ใช้วิธีการถอนด้วยมือ สำหรับวัชพืชที่อยู่ใกล้กับผัก แต่หากวัชพืชขึ้นมาในร่องแปลงปลูกหรือระยะห่างจากผักพอสมควร จะทำการกำจัดวัชพืชด้วยตะขอ คือการใช้ตะขอเกี่ยวดินรอบๆ หลุมผัก และยังช่วยในการระบายอากาศและเป็นการพรวนดินให้แก่ผัก

12. วิธีการกำจัดศัตรูพืช

การปลูกผักสลัดกันไปสลับกันมา คือ การสลับสีเขียวบ้างแดงบ้าง เพื่อหลอกล่อแมลง การปลูกกระโดด คือ การปลูกตรงนี้ 1 แปลง และปลูกตรงนั้นอีก 1 แปลง เพื่อป้องกันการระบาดของแมลงและโรคระบาดการปลูกผักเป็นกันชนหรือเป็นตัวล่อให้แมลงมาเลือกกินอันนี้แทน เช่น มะเขือเทศสีดา แก่นตะวัน กระเจี๊ยบแดง พริก เป็นต้น ในส่วนของการกำจัดเพลี้ย จะทำการใช้เชื้อบิวเวอเรีย โดยนำเชื้อบิวเวอเรียมาผสมน้ำละทำการฉีดพ่นด้วยเครื่องพ่นสารชีวภาพ การกำจัดเชื้อราด้วย

เชื้อไตรโคเดอร์มา โดยการใช้เชื้อไตรโคเดอร์มาผสมกับปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักละจึงนำไปโรยรอบโคนต้น ผัก ระวังอย่าให้โดนใบ หรือนำไปใช้ในการเตรียมดิน ในส่วนของการกำจัดแมลง จะใช้อีจู้ ประกอบด้วย เหล้าขาว 40 ดีกรี 400CC น้ำส้มสายชู 5% 200 CC EM 200 CC กากน้ำตาล 200 CC หมัก นาน 48 ชั่วโมง 7 วันดีที่สุด และจึงนำมาฉีดพ่นด้วยเครื่องพ่นสารชีวภาพสำหรับเชื้อชีวเวเรียและ อีจู้จะพ่นทุก 15 วัน แต่สำหรับเชื้อไตรโคเดอร์มานั้น เดือนละครั้ง

13. การเก็บเกี่ยว

ฤดูร้อน และ ฤดูฝน ผักจะโตเต็มที่ 45 – 50 วัน ในขณะที่ฤดูหนาว 30 วัน เมื่อผักถึงระยะ เก็บเกี่ยวแล้ว จึงนำมิดไปตัดที่โคนต้นผัก และทำการแต่งใบที่ไม่สวยออก จากนั้นจึงนำผักไปล้างและ ผึ่งให้แห้ง ละจึงนำไปรอจำหน่ายต่อไป

14. การเก็บรักษาผลผลิตก่อนจำหน่าย

หลังเก็บเกี่ยวจะจัดวางผักในตะกร้าแล้วรอจำหน่ายในส่วนของตอนกลางคืนจะทำการปิด ด้วยผ้าขาวบาง

4.2.2 ข้อมูลสถานภาพการตลาดผักปลอดสารพิษ

1. แหล่งจำหน่ายผัก

จำหน่าย ณ แหล่งผลิตของตนเอง โดยที่สวนของลุงไกรจะแบ่งพื้นที่ไว้ส่วนหนึ่งเพื่อจำหน่าย ผักที่ในสวนผลิตขึ้นมา จำหน่ายทุกวัน ช่วงเวลาที่เปิด 8.00 น – 17.00 น ไม่มีจำหน่ายที่อื่น

2. วิธีจัดจำหน่ายผักและราคาผัก

ราคาผักจะขึ้นอยู่กับฤดูกาล จำหน่ายผักเป็นกิโลกรัม โดยในฤดูร้อน ราคา กิโลกรัมละ 70 บาท ฤดูฝน กิโลกรัมละ 80 บาท ฤดูหนาว กิโลกรัมละ 60 บาท โดยผักสลัด 6 ชนิด สามารถผสมกัน ให้ครบ 1 กิโลกรัมได้ ซึ่งจำหน่ายให้กับผู้บริโภค โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ลุงไกรจึงเป็นคนกำหนด ราคาเอง ซึ่งราคาก็จะขึ้นอยู่กับฤดูกาล และจำนวนผักที่ปลูกได้

3. การบรรจุหีบห่อ

ผักสลัด 6 ชนิดจะถูกจัดเรียงอยู่ในตะกร้าเมื่อผู้บริโภคจึงจะหยิบถุงพลาสติกมาและทำการใส่ ผักสลัดตามที่ผู้บริโภคต้องการ

4. กลยุทธ์การตลาด

4.1 การแบ่งส่วนตลาด (Segmentation)

แบ่งตามหลักประชากรศาสตร์ (Demographic Segmentation) พบว่า

เพศหญิง อายุระหว่าง 25 – 34 ปี การศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป รายได้ประมาณ 20,000 – 25,000 บาท อาชีพรับราชการ สถานภาพสมรส โสด

แบ่งตามหลักภูมิศาสตร์ (Geographic Segmentation) พบว่า

สวนลุงไกรนั้นอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมแล้วเนื่องจากอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ทั้งนี้ยังมีอากาศที่ดี นอกจากมาซื้อผักบริโภค ยังสามารถพักตากอากาศหรือท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้

แบ่งตามหลักจิตวิทยา (Psychographic Segmentation) พบว่า

รูปแบบการดำเนินชีวิตนั้นจะเป็นพวกใส่ใจสุขภาพและมีรายได้ค่อนข้างดีพอสมควร และ ราคาผักปลอดสารพิษมีความเหมาะสม รวมถึงมั่นใจว่าผัก สด สะอาด ปลอดภัย

แบ่งตามหลักพฤติกรรมศาสตร์ (Behavior Segmentation) พบว่าเลือกซื้อผัก สลัดแก้ว

สลัดใบแดง มากที่สุด ส่วนปัจจัยในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษ คือ ให้ความสำคัญกับสุขภาพ และ

ความถี่ในการมาสวนลุงไกรนั้น มากกว่า 5 ครั้งต่อปี โดยส่วนมากปริมาณผักปลอดสารพิษที่ซื้อนั้นคือ 1 กิโลกรัม/ครั้ง สำหรับค่าใช้จ่ายนั้นมากที่สุดอยู่ที่ 200 บาท

4.2 กำหนดเป้าหมาย (Targeting)

หลังจากแบ่งส่วนตลาดเสร็จ จะพบว่า ควรกำหนดตลาดเป็นแบบ

การตลาดเฉพาะบุคคล (Micro Marketing) คือ ลักษณะของสวนลุงไกรนั้นเป็นแหล่งผลิตผักปลอดสารพิษอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพ อากาศดี เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งอำเภอวังน้ำเขียว นั้นก็มีชื่อเสียงทางด้านนี้อยู่แล้ว ทำให้ผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพนั้นเลือกเดินทางมา ซึ่งก็ทำให้สวนลุงไกรนั้นมีรายได้จากกลุ่มผู้รักสุขภาพเป็นหลัก ก็เพราะว่ากลุ่มผู้รักสุขภาพนั้นก็มั่นใจว่า ผักปลอดสารพิษนั้นปลอดภัย จากการมาซื้อถึงแหล่งผลิตด้วยตัวเอง ทำให้ลักษณะตลาดของลุงไกรที่เป็นแบบ เฉพาะบุคคล นั้นตอบสนองความต้องการผู้บริโภคได้ดีสุด

4.3 การวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ (Positioning)

ในส่วนนี้ ทางสวนลุงไกรนั้นก็ มี ผักปลอดสารพิษ เป็นผลิตภัณฑ์หลัก มีจุดเด่นที่ สด สะอาด ปลอดภัย ราคาที่มีความเหมาะสม มั่นใจได้ว่าปลอดภัย เพราะได้รับการรับรอง Farm Outlet จากกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งจากการที่รับรอง Farm Outlet นั้นทำให้ชาวบ้านตำบลไทยสามัคคีเอามาจำหน่ายด้วย ซึ่งเป็นในรูปของสินค้าเกษตรหรือสินค้าเกษตรแปรรูป ทำให้ได้เปรียบคู่แข่งที่อื่น ซึ่งมาที่สวนลุงไกรที่ดี ก็ตอบสนองความต้องการได้อย่างครบถ้วน

การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด (4P) มีดังนี้

ผลิตภัณฑ์ (Product)

สวนลุงไกรนั้นสินค้าที่เป็นจุดเด่นที่นี้คือ ผักปลอดสารพิษ ที่มีความ สด สะอาด ปลอดภัย โดยผักที่มีจำหน่ายตลอดทั้งปี คือ ผักสลัด 6 ชนิดคือ สลัดแก้ว คอส กรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค สลัดใบแดง บัตเตอร์เฮด ในส่วนของผักอื่นนั้นจะเน้นตามฤดูกาล ซึ่งจากการที่ สวนนั้นได้รับการรับรองเป็น Farm Outlet จากกระทรวงพาณิชย์นั้น ทำให้มีชาวบ้านได้มีการนำสินค้าเกษตรหรือสินค้าเกษตรแปรรูปเข้ามาจำหน่ายด้วย

ราคา (Price)

ในส่วนของผักสลัด 6 ชนิดนั้น ราคาจะผันแปรตามฤดูกาล ซึ่ง ฤดูฝนนั้น มีฝนตกหนักทำให้ผักสลัดนั้นเสียหายเยอะ ราคาจึงสูง คืออยู่ที่ประมาณ กิโลกรัมละ 80 บาท ส่วนฤดูร้อน อากาศก็ไม่เป็นใจ ผักสลัดก็อาจไม่ได้น้ำหนัก ราคา กิโลกรัมละ 70 บาท ส่วนฤดูหนาว นั้นผักมีจำนวนเยอะมาก ได้น้ำหนักดี ทั้งยังโตไว จึงทำให้ราคานั้นอยู่ที่ประมาณ 60 บาท ซึ่งก็เป็นราคาที่เหมาะสม เพราะมั่นใจได้ว่า ผักสด สะอาด ปลอดภัย

ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)

ช่องทางการจัดจำหน่ายของสวนลุงไกรนั้น ก็คือ สวนของลุงไกร แต่แบ่งพื้นที่ไว้สำหรับจำหน่ายผักสดให้ผู้บริโภคได้โดยตรง ทั้งยังมีสินค้าอื่นๆของชาวบ้านตำบลไทยสามัคคี นำมาจำหน่ายด้วย จากการที่รับรองเป็น Farm Outlet จากกระทรวงพาณิชย์ ทำให้ผู้ที่มาซื้อผักสดได้สินค้าอื่นไปด้วยและก็ได้มาชมสวนหรือพื้นที่ของลุงไกรได้อย่างใกล้ชิด

การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

การทำกิจกรรมต่างๆของสวนลุงไกร ก็คือ ที่สวนของลุงไกรนั้นเป็นพื้นที่ที่สำหรับให้ความรู้วิธีการผลิตผักปลอดสารพิษ ซึ่งลุงไกรเป็นจะวิทยากรในการถ่ายทอดเรื่องต่างๆ ทำให้ในหน่วยงานของรัฐ หรือ เอกชน นิยมมาศึกษาวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษที่สวนลุงไกรนั้นอยู่เสมอ ซึ่งก็ทำให้สินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของสวนลุงไกรนั้นถูกจำหน่ายด้วย หรือบางที่มีการออกงานตามสถานที่ราชการ เอกชน หรือห้างสรรพสินค้า และก็มีรายการมาทำรายการอยู่บ่อยครั้ง ทำให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ในส่วนของผู้รักสุขภาพ สวนลุงไกรคงคุ้นหูกันเป็นอย่างดี

4.2.3 ข้อมูลต้นทุนในการปลูกผักปลอดสารพิษ

ได้จากการเก็บรวบรวมจากแบบสัมภาษณ์นายไกร ชมน้อย เจ้าของสวนลุงไกร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ประกอบด้วย

ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรก (Investment Cost) ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องมือ และอุปกรณ์การเกษตร คือ ไตสูบน้ำ รถไถ จอบ บั้วรดน้ำ สายน้ำพุ่ง เป็นต้น

ตารางที่ 4.2 แสดงรายละเอียดต้นทุนคงที่ในการผลิตผักปลอดสารพิษ

รายการ	จำนวน (หน่วย)	จำนวนเงิน (บาท)	จำนวนที่ดิน (ไร่)	ราคาสินทรัพย์เฉลี่ย (บาท/ไร่)
ไตสูบน้ำ	2	20,000	15	1,333.33
จอบ	4	480	15	32
บั้วรดน้ำ	3	450	15	30
รถไถ	1	600,000	15	40,000
เครื่องพ่นสารสมุนไพร	1	1,800	15	120
ตะกร้าใส่ผัก	10	1,500	15	100
มีดตัดผัก	4	40	15	2.66
สายยาง	3	6,300	15	420
สายน้ำพุ่ง	10	3200	15	213.33
ยอดรวมทั้งสิ้น		633,770	15	42,251.32

ที่มา : ประมวลผลข้อมูลโดยผู้วิจัย โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 4.2 ต้นทุนคงที่ในการผลิตผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกรมีจำนวนเงินรวมของสินทรัพย์เท่ากับ 633,770 บาท ซึ่งสำหรับพื้นที่ที่ไม่ได้ปลูกผักสลัดด้วยคือทั้งหมด 15 ไร่ แต่สำหรับผักสลัด 6 ชนิดนั้นปลูกเพียง 1 ไร่เท่ากับ ต้นทุนคงที่การปลูกผักสลัด 6 ชนิดนั้นเท่ากับ 42,251.32 บาทต่อพื้นที่ 1 ไร่

2. ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) ประกอบด้วย

(1) ค่าเมล็ดพันธุ์ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ผักที่ใช้ในการเพาะปลูกได้แก่ ผักกาดแก้ว ครอส เรดโอ๊ค กรีนโอ๊ค บัตเตอร์เฮด สลัดใบแดง

(2) ค่าปุ๋ย การผลิตผักปลอดสารพิษต้องใช้ปุ๋ยอินทรีย์ คือ ปุ๋ยที่ได้จากมูลสัตว์ได้แก่ ปุ๋ยคอก จากนั้นจึงนำ ปุ๋ยคอก มาหมัก โดยใช้ แกลบดิบ รำ มูลวัว มาผสมเข้าด้วยกัน จากนั้นนำ EM มาใส่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อเป็นตัวเร่งในการหมัก โดยใช้ความชื้น 40 % จากนั้นหมักไว้ประมาณ 7 – 15 วันก็จะได้ปุ๋ยหมักเพื่อใช้ในขั้นตอนเตรียมดินก่อนเพาะปลูก

(3) ค่าปุ๋ยไนโตรเจน ใช้ในการผสมปุ๋ยหมัก

(4) ค่าสารป้องกันแมลงและกำจัดศัตรูพืช เช่น สารไล่แมลง – ป้องกันเชื้อรา

(5) ค่าแรงงาน เช่น ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่ปลูก ไถพรวนดิน ค่าแรงกำจัดศัตรูพืช ค่าแรงปลูก ค่าแรงในการดูแลรักษา รดน้ำ ใส่ปุ๋ย ค่าแรงพ่นสารชีวภาพ ค่าแรงเก็บเกี่ยว ซึ่งแรงงานเป็นอัตราค่าแรงท้องถิ่น วันละ 250 บาทต่อคน

(6) ค่าวัสดุคลุมดิน ได้แก่ ฟางข้าว แกลบดำ

(7) ค่าน้ำมันเบนซิน ใช้สำหรับ เครื่องพ่นสารชีวภาพ เครื่องตัดหญ้า

(8) ค่าน้ำมันดีเซล ใช้สำหรับ รถไถ

(9) ค่าไฟฟ้า ใช้สำหรับ ไตสูบน้ำ

(10) ค่าซ่อมแซม เครื่องมือ และ อุปกรณ์ ที่ต้องมีการซ่อมแซม ไตสูบน้ำ เครื่องตัดหญ้า เครื่องพ่นสารชีวภาพ เสื่อมสภาพอายุตามการใช้งาน

ตารางที่ 4.3 แสดงรายละเอียดต้นทุนผันแปรในการผลิตผักปลอดสารพิษ

รายการ	ต้นทุนผันแปร(บาท/ไร่)		
	ฤดูร้อน	ฤดูฝน	ฤดูหนาว
ค่าเมล็ดพันธุ์ 6 ชนิด	9,000	15,000	12,000
ค่าแรงงาน 4 คน	6,000	10,000	8,000
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	1,580	4,250	2,920
ค่าสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	1,440	2,400	1,920
ค่าวัสดุคลุมดิน	2,160	2,640	1,680
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	500	500	500
ค่าน้ำมันรถไถ	1,000	1,600	1,400
ค่าน้ำมันเครื่องพ่นสารชีวภาพ	600	1,000	800
ค่าไฟฟ้า	1,200	2,000	1,600
รวมต้นทุนผันแปรทั้งหมด	23,480	39,390	30,820

ที่มา : ประมวลผลข้อมูลโดยผู้วิจัย โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 4.3 พบว่าต้นทุนผันแปรในการผลิตผักปลอดสารพิษซึ่งมีพื้นที่ 1 ไร่ ส่วนสาเหตุที่ต่างกันเป็นเพราะเรื่องฤดูกาล ในส่วนที่ไม่ต่างกันคือ ทุกฤดูกาลราคาเท่ากัน ซึ่งมีค่าใช้จ่ายมากที่สุดคือ ฤดูฝน 39,390 บาท และฤดูรองลงมา คือ ฤดูหนาว 30,820 บาท และฤดูร้อนน้อยที่สุด คือ 23,480 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.4 ผลตอบแทนจากการปลูกผักปลอดสารพิษ

รายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดได้แก่ ผักกาดแก้ว คอส เรตโฮ๊ค กรีนโฮ๊ค บัตเตอร์เฮด สลัดใบแดง ในแต่ละฤดูกาลได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

ตารางที่ 4.4 รายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดในฤดูร้อน (กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม)

ประเภทผัก	ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	ราคาขาย (บาท/ก.ก.)	รายได้จากการผลิตผัก (บาท/ไร่)
สลัดแก้ว	320	70	22,400
คอส	240	70	16,800
เรตโฮ๊ค	200	70	14,000
กรีนโฮ๊ค	200	70	14,000
บัตเตอร์เฮด	200	70	14,000
สลัดใบแดง	280	70	19,600
รวม	1,440	70	100,800

ที่มา : ประมวลผลข้อมูลโดยผู้วิจัย โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 4.4 จะเห็นได้ว่า จำนวนผลผลิตทั้งหมดที่ได้ 1,440 กิโลกรัม ราคาที่จำหน่ายอยู่ที่ กิโลกรัมละ 70 บาท ทำให้มีรายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ 6 ชนิด ในฤดูร้อนได้รายได้จากการขาย 100,800 บาท

ตารางที่ 4.5 รายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดในฤดูฝน (กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม)

ประเภทผัก	ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	ราคาขายเฉลี่ย (บาท/ก.ก.)	รายได้จากผลิตผัก (บาท/ไร่)
สลัดแก้ว	240	80	19,200
คอส	120	80	9,600
เรตโฮ๊ค	80	80	6,400
กรีนโฮ๊ค	80	80	6,400
บัตเตอร์เฮด	80	80	6,400
สลัดใบแดง	160	80	12,800
รวม	760	80	60,800

ที่มา : ประมวลผลข้อมูลโดยผู้วิจัย โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 4.5 จะเห็นได้ว่า จำนวนผลผลิตทั้งหมดที่ได้ 760 กิโลกรัม ราคาที่จำหน่ายอยู่ที่ กิโลกรัมละ 80 บาท ทำให้ รายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดในฤดูฝนได้รายได้จากการขาย 60,800 บาท

ตารางที่ 4.6 รายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดในฤดูหนาว (กลางเดือนตุลาคม ถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์)

ประเภทผัก	ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	ราคาขายเฉลี่ย (บาท/ก.ก.)	รายได้จากผลิตผัก (บาท/ไร่)
สลัดแก้ว	3,200	60	192,000
ครอส	2,400	60	144,000
เรดฮ็อค	1,600	60	96,000
กรีนฮ็อค	1,600	60	96,000
บัตเตอร์เฮด	1,600	60	96,000
สลัดใบแดง	2,400	60	144,000
รวม	12,800	60	768,000

ที่มา : ประมวลผลข้อมูลโดยผู้วิจัย โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จากตารางที่ 4.6 จะเห็นได้ว่า จำนวนผลผลิตทั้งหมดที่ได้ 12,800 กิโลกรัม ราคาที่จำหน่ายอยู่ที่ กิโลกรัมละ 60 บาท ทำให้ รายได้จากการขายผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดในฤดูหนาวได้รายได้จากการขาย 768,000 บาท

การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดที่แตกต่างกัน 3 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูหนาว ฤดูฝน สามารถคำนวณได้ดังนี้

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดในแต่ละ ฤดูกาล

รายการ	ฤดูร้อน	ฤดูฝน	ฤดูหนาว	ผลรวม
ผลผลิต (ก.ก.)	1,440	760	12,800	15,000
ราคา (บาท/ก.ก.)	70	80	60	210
รายได้ (บาท/ไร่)	100,800	60,800	768,000	929,600
ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	23,480	39,390	30,820	93,690
หลังหักต้นทุนผันแปร				835,910
หลังหักต้นทุนคงที่(บาท/ไร่)				42,251.32
กำไรสุทธิ (บาท)				793,658.68

ที่มา : ประมวลผลข้อมูลโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 4.7 พบว่าการผลิตผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดทั้ง 3 ฤดูกาล หลังจากได้หักต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรแล้ว จะได้กำไรสุทธิเท่ากับ 793,658.68 บาท และรายได้แต่ละฤดูกาลโดยฤดูร้อนเป็นจำนวนเงิน 100,800 บาท ฤดูฝน เป็นจำนวนเงิน 60,800 บาท และฤดูหนาว เป็นจำนวนเงิน 768,000 บาท เมื่อทำการเปรียบเทียบกัน จะพบว่าฤดูที่ให้รายได้สูงสุดคือ ฤดูหนาว เป็นจำนวนเงิน 768,000 บาท และรายได้หลังหักต้นทุนผันแปรแต่ละฤดูกาลโดย ฤดูร้อน เป็นจำนวนเงิน 77,320 บาท ฤดูฝน เป็นจำนวนเงิน 21,410 บาท และฤดูหนาว เป็นจำนวนเงิน 737,180 บาท เมื่อทำการเปรียบเทียบกัน จะพบว่ารายได้หลังหักต้นทุนผันแปรสูงสุดคือ ฤดูหนาว เป็นจำนวนเงิน 737,180 บาท และรายได้หลังหักต้นทุนผันแปรน้อยที่สุดคือ ฤดูฝน เป็นจำนวนเงิน 21,410 บาท

อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : B/C ratio) ใช้สูตร

$$B/C \text{ [ratio]} = \frac{PV_b}{PV_c} \quad (\text{สมการที่ 4.1})$$

จากสูตรพบว่า ค่า PV_b = ผลรวมมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนทั้งหมดของโครงการ

PV_c = ผลรวมมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของโครงการ

ผลตอบแทนทั้งหมด = 929,600 บาท

ค่าใช้จ่ายทั้งหมด = 135, บาท 941.32

เมื่อแทนค่าในสมการที่ 4.1

$$\text{จะได้} \quad \frac{PV_b}{PV_c} = \frac{929600}{135941.32} = 6.84$$

เพราะฉะนั้น ค่า $B/C \text{ [ratio]} = 6.84$

แสดงว่า ค่า B/C ratio มากกว่า 1 หมายความว่า 1ผลตอบแทนที่ได้รับจากโครงการมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไปกล่าวคือ การปลูกผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกร มีกำไรในการดำเนินงาน เนื่องจากมีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย

จุดคุ้มทุน (Break Even Point) ใช้สูตร

กำไรส่วนเกินต่อหน่วย = ราคาขายต่อหน่วย - ต้นทุนผันแปรรวมต่อหน่วย (สมการที่ 4.2)

อัตรากำไรส่วนเกิน = $\frac{\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนผันแปรรวมต่อหน่วย}}{\text{ราคาขายต่อหน่วย}}$ (สมการที่ 4.3)

$$\text{จุดคุ้มทุน (จำนวนเงิน)} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่รวม}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}} \quad (\text{สมการที่ 4.4})$$

ผลผลิตทั้งหมด 15,000 กิโลกรัมต่อไร่

ต้นทุนผันแปรรวม 93,690 บาท

หา ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย ด้วยการนำ ต้นทุนผันแปรรวมต่อหน่วย หารด้วย ผลผลิตทั้งหมด

$$\text{เพราะฉะนั้น ต้นทุนผันแปรรวมต่อหน่วย} = \frac{93690}{15000} = 6.24 \text{ บาท / กิโลกรัม}$$

ราคาขายเฉลี่ยกิโลกรัมละ 70 บาท

คำนวณ

หา กำไรส่วนเกิน

ราคาขายกิโลกรัมละ 70 บาท

ต้นทุนผันแปรรวมต่อกิโลกรัม 6.24 บาท

แทนสูตรสมการที่ 4.2 จะได้ $70 - 6.24 = 63.76$ บาท

เพราะฉะนั้น กำไรส่วนเกิน 63.76 บาทต่อกิโลกรัม

หา อัตรากำไรส่วนเกิน

$$\text{แทนสูตรสมการที่ 4.3 จะได้} \frac{\text{กำไรส่วนเกิน}}{\text{ราคาขาย}} = \frac{63.76}{70} = 0.91$$

เพราะฉะนั้น อัตรากำไรส่วนเกิน = 0.91

ต้นทุนคงที่รวม = 42,251.32

หาจุดคุ้มทุน

$$\text{แทนสูตรสมการที่ 4.4 จะได้} \frac{\text{ต้นทุนคงที่รวม}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}} = \frac{42251.32}{0.91}$$

เพราะฉะนั้น

$$\text{จุดคุ้มทุน (กิโลกรัม)} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่รวม}}{\text{กำไรส่วนเกิน}} = \frac{42251.32}{63.76} = 663 \text{ กิโลกรัม}$$

$$\text{จุดคุ้มทุน (จำนวนเงิน)} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่รวม}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}} = \frac{42251.32}{0.91} = 46,430 \text{ บาท}$$

พบว่า สวนลุงไกร ต้องจำหน่ายผักจำนวน 663 กิโลกรัม หรือมียอดขาย 46,430 บาทต่อเดือน จึงจะคุ้มทุนพอดีหรือมีกำไรขาดทุนเท่ากับศูนย์

ซึ่งในปัจจุบันสวนลุงไกร จำหน่าย ผักเดือนละ 944 กิโลกรัม ยอดขาย 66,138 บาทจึงนับว่า การดำเนินงานในปัจจุบันมีความคุ้มทุน

4.2.5 ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดสารพิษ

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดสารพิษ พบว่าลู่ไกรประสบปัญหาเรื่อง ฤดูกาล นับเป็นอุปสรรคสำคัญในการปลูกผักสลัด เพราะส่วนใหญ่แล้ว ฤดูที่เหมาะสมที่จะปลูกผักคือ ฤดูหนาว แต่ในปัจจุบันโลกร้อนขึ้น ทำให้อุณหภูมิไม่เหมาะสม คือ ฤดูหนาวน้อยลงในขณะที่ฤดูร้อน กลับมีอุณหภูมิสูงขึ้น การเจริญเติบโตของผักก็จะใช้เวลานานขึ้น หรือ การเพาะกล้าก็จะใช้เวลามากขึ้น จากเดิมที่ไม่เกิน 21 วัน ก็จะย้ายกล้าลงแปลง แต่เมื่ออากาศร้อนขึ้นก็ใช้เวลาเยอะขึ้น ต้นกล้าที่ได้ก็ไม่แข็งแรงทำให้เวลาย้ายกล้าลงแปลงเพาะปลูกอาจตายได้ หรือในฤดูฝน ฝนตกมากเกินไป หรือ ฝนทิ้งช่วง ซึ่งถ้าหากฝนตกมากเกินไป ก็ทำให้เกิดใบช้ำและเชื้อราตามมา และคนงานก็ออกไปทำงานไม่ได้ แต่ถ้าหากฝนทิ้งช่วงก็จะขาดแหล่งน้ำในการผลิตผัก

แหล่งน้ำ ถึงแม้ว่าจะมีการขุดบ่อน้ำไว้ 2 บ่อแล้ว แต่ก็คือเมื่อถึงช่วงหน้าแล้ง น้ำในบ่อก็ต่ำกว่าระดับที่ใตสูบน้ำจะสูบน้ำมาใช้ได้ หรือเมื่อฝนไม่ตกตามฤดูกาลน้ำในบ่อก็มีไม่มากพอ จึงต้องลดการผลิต

ปัญหาทางด้านการตลาด พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ก็จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่สวนลู่ไกรเป็นส่วนใหญ่ หรือเป็นกลุ่มที่เข้ามาศึกษาดูงาน ชมวิธีการผลิตผักของสวนลู่ไกร แต่เนื่องจากเศรษฐกิจไม่ดี นักท่องเที่ยวก็ลดน้อยลง คนที่จะมาศึกษาดูงานก็ลดน้อยลง ราคาที่จำหน่ายก็อาจจะถูกกว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากสภาพคล่องในการใช้เงินลดน้อยลง

ปัญหาทางด้านการเก็บเกี่ยว คือ เมื่อเก็บผักมาแล้วผักช้ำก็ต้องเด็ดส่วนนั้นทิ้งไป ในฤดูฝนจะต้องคัดทิ้งเป็นจำนวนมาก เนื่องจากฝนที่ตกลงมามากเกินไป ทำให้น้ำหนักของผักลดน้อยลง

สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ (Conclusions Discussion and Suggestion)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพการผลิต และการตลาด และเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดสารพิษตามฤดูกาลของสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียวจังหวัดนครราชสีมา

5.1 สรุปผล

5.1.1 สถานภาพการผลิตผักปลอดสารพิษ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพการผลิต และการตลาด และเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดสารพิษตามฤดูกาลของสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

สวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา การผลิตผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกร นั้นจะเน้นการผลิตผักสลัด 6 ชนิดเป็นหลักคือ สลัดแก้ว คอส กรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค สลัดใบแดง บัตเตอร์เฮดจะปลูกตลอดทั้งปี โดย 6 รอบต่อปี แบ่งเป็นฤดูกาล คือ ฤดูร้อน 1 รอบ ฤดูฝน 1 รอบ ฤดูหนาว 4 รอบ โดยพื้นที่ปลูกสำหรับผักสลัด คือ 1 ไร่ ในส่วนของพืชชนิดอื่นเช่น พริกทอง แก่นตะวัน สตอเบอร์รี่ กระจับปี่เขียว กระจับปี่แดง พริกสีดา มะเขือเทศเนื้อ มะเขือเทศราชินี บีทรูท ข้าวโพดหวาน เบบีแครอท เป็นต้น ซึ่งในการปลูกพืชชนิดอื่น จะขึ้นอยู่กับฤดูกาล โดยปลูกพืชชนิดอื่นไว้เป็นกันชนหรือเพื่อล่อแมลง ทั้งยังปลูกสลับพื้นที่กัน หรือปลูกสลับสีกัน เพื่อหลอกแมลง โดยการนำเข้ามาผลิตพันธุ์จากประเทศอิตาลี เพราะทำให้ต้นทุนต่ำ ไร่ และทนต่อสภาพอากาศประเทศไทยสำหรับการเพาะกล้า จะนำเมล็ดมา ซุยมะพร้าว ซี้วู มาร่อนให้ละเอียดและคลุกเคล้าเข้าด้วยกัน นำมาใส่ถาดเพาะกล้า หยอดเมล็ดลงไป ละครดน้ำ ผ่านไป 3 วัน จึงมีการเช็คอัตราการงอก และไม่เกิน 21 วัน นำกล้าลงแปลงเพาะปลูกวิธีการเตรียมแปลงเพาะปลูก โดยแรกจะมีการไถตะ ละจิ้ง ไถแปร เพื่อตีดินให้ฟู พักไว้ 7 วัน และทำการยกร่องสูง 50 เซนติเมตร ด้วยจอบแล้วไปผสมปุ๋ย ปุ๋ยคือ ปูนขาว มูลวัว มูลไก่ มาผสมกัน มาโรยทั่วแปลง เพื่อเพิ่มสารอาหารให้แก่ดิน พักดินไว้ 7 วัน จากนั้นจึงคลุมฟางเพื่อรักษาความชื้นไม่ให้น้ำระเหยเร็วเกินไปโดยเฉพาะในหน้าร้อน และเป็นการลดปริมาณวัชพืช ละครดน้ำจุลินทรีย์ โดยน้ำจุลินทรีย์เกิดจาก กากน้ำตาล ฮอร์โมนพืช EM อีจู้ ผสมรวมกันสำหรับน้ำจุลินทรีย์ก็เพื่อไว้ป้องกันการแมลงศัตรูพืชหรือเพื่อเพิ่มสารอาหารให้แก่พืชในส่วนของ การให้น้ำ จะขึ้นอยู่กับฤดูกาลฤดูร้อน จะให้น้ำสองครั้ง คือ ตอนเช้า และ ตอนเย็น ส่วนหากอากาศร้อนมาก จะมีการรดน้ำตอนเที่ยงอีก โดยดูจากดินที่แห้งเกิน ในช่วงฤดูฝน หากวันไหนมีฝนตก ก็จะไม่ให้น้ำ หรือ ให้เพียงวันละครึ่งในช่วงฤดูหนาว ก็ให้น้ำสองครั้ง คือ เช้า กะ เย็น การให้ปุ๋ย ก็เป็นปุ๋ยคอกกับปุ๋ยหมัก โดยปุ๋ยคอก ส่วนมากจะใช้ในการเตรียมดิน ส่วนผสมของปุ๋ยคอก คือ มูลวัว มูลไก่ ปูนขาว ส่วนปุ๋ยหมักคือ จุลินทรีย์แห้ง รำ เชื้อไตรโคธราตามานิยมให้ในแปลงผักที่ทำการปลูก โดยการให้ที่โคนต้น และควรระมัดระวังไม่ให้ปุ๋ยโดนใบ เพราะอาจทำให้ใบไหม้ได้ โดยให้เดือนละครึ่ง ส่วนการกำจัดวัชพืช จะใช้แรงงานคนเด็ด แต่ถ้าหากต้นขึ้นบนแปลงและอยู่ห่างจากต้นผักพอสมควร จะใช้ตะขอกเกี่ยวดิน ซึ่งการใช้ตะขอกเกี่ยวดินจะทำให้การระบายอากาศและเป็นการพรวนดินให้แก่ผัก และการกำจัดศัตรูพืชในส่วนของ การกำจัดเพลี้ย จะทำการใช้เชื้อบีบีวีเอเรีย โดยนำเชื้อบีบีวีเอเรียมาผสมน้ำและทำการฉีดพ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วยเครื่องพ่นสารชีวภาพ การกำจัดเชื้อราด้วยเชื้อไตรโคเดอร์มา โดยการใช้เชื้อไตรโคเดอร์มาผสมกับปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักละเอียดนำไปโรยรอบโคนต้นผัก ระวังอย่าให้โดนใบ หรือนำไปใช้ในการเตรียมดิน ในส่วนของการกำจัดแมลง จะใช้อีจู้ และจึงนำมาฉีดพ่นด้วยเครื่องพ่นสารชีวภาพสำหรับเชื้อบิวเวอเรียและอีจู้จะพ่นทุก 15 วัน แต่สำหรับเชื้อไตรโคเดอร์มานั้น เดือนละครั้ง วิธีการเก็บเกี่ยวนั้นจะใช้แรงงานคนเก็บ โดยเมื่อผักอายุครบ 45-50 วันในฤดูร้อน หรือฤดูหนาว 30 วันจะทำการตัดที่โคนต้นด้วยมีดจากนั้นนำเด็ดใบที่ช้ำออกและล้างดินออก และจึงนำไปฟึ่งให้แห้ง เมื่อแห้งจึงเรียงเก็บในตะกร้าพร้อมจำหน่ายต่อไป

5.1.2 สถานภาพการตลาดผักปลอดสารพิษ

สวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีวิธีการจัดจำหน่าย ด้วยการขายที่แหล่งผลิตของตัวเอง โดยกำหนดราคาจะเป็นตามฤดูกาล และจำหน่ายเป็นกิโลกรัม สามารถผสมกันได้ โดยฤดูร้อน ราคา กิโลกรัมละ 70 บาท ฤดูฝน ราคา กิโลกรัมละ 80 บาท ฤดูหนาว ราคา กิโลกรัมละ 60 บาท ซึ่งเป็นการจำหน่ายที่ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง

โดยหากวิเคราะห์การตลาดของผักปลอดสารพิษด้วย STP นั้นพบว่า เพศหญิง อายุระหว่าง 25 – 34 ปี การศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป รายได้ประมาณ 20,000 – 25,000 บาท อาชีพรับราชการ สถานภาพทางสมรส โสด โดยรูปแบบการดำเนินชีวิตนั้นจะเป็นพวกใส่ใจสุขภาพและมีรายได้ค่อนข้างดีพอสมควร และราคาผักปลอดสารพิษมีความเหมาะสม รวมถึงมั่นใจว่าผัก สด สะอาด ปลอดภัย นิยมเลือกซื้อผัก สลัดแก้ว สลัดใบแดง มากที่สุด ส่วนปัจจัยในการเลือกซื้อผักปลอดสารพิษคือ ให้ความสำคัญกับสุขภาพ และความถี่ในการมาสวนลุงไกรนั้น มากกว่า 5 ครั้งต่อปี โดยส่วนมากปริมาณผักปลอดสารพิษที่ซื้อนั้นคือ 1 กิโลกรัม/ครั้ง สำหรับค่าใช้จ่ายนั้นมากที่สุดอยู่ที่ 200 บาท โดยลักษณะตลาดเป็นแบบเฉพาะบุคคล กล่าวคือ ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้รักสุขภาพ เนื่องจากมั่นใจว่า ผักปลอดสารพิษนั้นปลอดภัย จากการมาซื้อถึงแหล่งผลิตด้วยตัวเอง ในส่วนของผลิตภัณฑ์นั้นคือ ผักปลอดสารพิษ เป็นผลิตภัณฑ์หลัก มีจุดเด่น ที่ สด สะอาด ปลอดภัย ราคาที่มีความเหมาะสม

หากวิเคราะห์การตลาดด้วย 4P (Marketing Mix) พบว่า สวนลุงไกรนั้นมีสินค้าที่เป็นจุดเด่นของที่นี่คือ ผักปลอดสารพิษ ที่มีความ สด สะอาด ปลอดภัย โดยผักที่มีจำหน่ายตลอดทั้งปี คือ ผักสลัด 6 ชนิดคือ สลัดแก้ว ครอส กรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค สลัดใบแดง บัตเตอร์เฮด ในส่วนของผักอื่นนั้นจะเน้นตามฤดูกาลในด้านราคานี้จะกำหนดตามฤดูกาล คือ ฤดูร้อน ราคา กิโลกรัมละ 70 บาท ฤดูฝน ราคา กิโลกรัมละ 80 บาท ฤดูหนาว ราคา กิโลกรัมละ 60 บาท โดยจำหน่าย ณ สวนลุงไกรเลย เป็นจุดเด่นของสวนลุงไกรที่ผู้บริโภคได้ใกล้ชิดกับแหล่งเพาะปลูก ก็ทำให้มั่นใจได้ว่า ผักของสวนลุงไกรนั้น สด สะอาด และปลอดภัย ในการส่งเสริมการตลาดนั้น ที่สวนของลุงไกรนั้นเป็นพื้นที่สำหรับให้ความรู้วิธีการผลิตผักปลอดสารพิษ โดยนายไกร ชมน้อย จะเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดเรื่องต่างๆ ทำให้ในหน่วยงานของรัฐ หรือ เอกชน นิยมมาศึกษาวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษที่สวนลุงไกรนั้นอยู่เสมอหรือบางที่มีการออกงานตามสถานที่ราชการ เอกชน หรือ ห้างสรรพสินค้า และก็มีรายการมาทำรายการอยู่บ่อยครั้ง ทำให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ในส่วนของผู้รักสุขภาพ สวนลุงไกรคงคุ้นหูกันเป็นอย่างดี

5.1.3 การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของผักปลอดสารพิษตามฤดูกาล

ต้นทุนคงที่ในการผลิตผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกรมีจำนวนเงินรวมของสินทรัพย์เท่ากับ 633,770 บาท ซึ่งสำหรับพื้นที่ที่ไม่ได้ปลูกผักสลัดด้วยคือทั้งหมด 15 ไร่ แต่สำหรับผักสลัด 6 ชนิดนั้น ปลูกเพียง 1 ไร่เท่ากับ ต้นทุนคงที่การปลูกผักสลัด 6 ชนิดนั้นเท่ากับ 42,251.32 บาทในส่วนของ ต้นทุนผันแปรนั้นแบ่งตามฤดูกาล โดยฤดูร้อน อยู่ที่ 23,480 บาท ฤดูฝนอยู่ที่ 39,390 บาท ฤดูหนาว

อยู่ที่ 30,820 บาท เมื่อทำการเปรียบเทียบกัน จะพบว่าต้นทุนผันแปรสูงสุด คือ ถูฉน เป็นจำนวนเงิน 39,390 บาท และต้นทุนผันแปรน้อยที่สุด คือ ถูร้อน เป็นจำนวนเงิน 23,480 บาท และรายได้แต่ละฤดูกาลโดย ถูร้อน เป็นจำนวนเงิน 100,800 บาท ถูฉน เป็นจำนวนเงิน 60,800 บาท ถูหนาว เป็นจำนวนเงิน 768,000 บาท เมื่อทำการเปรียบเทียบกัน จะพบว่าฤดูที่ให้รายได้สูงสุดคือ ถูหนาว เป็นจำนวนเงิน 768,000 บาท ฤดูที่ให้รายได้น้อยที่สุดคือ ถูฉนเป็นจำนวนเงิน 60,800 บาท และเมื่อรายได้หลังหักต้นทุนผันแปรแต่ละฤดูกาลโดย ถูร้อน เป็นจำนวนเงิน 77,320 บาท ถูฉน เป็นจำนวนเงิน 21,410 บาท ถูหนาวเป็นจำนวนเงิน 737,180 บาท เมื่อทำการเปรียบเทียบกัน จะพบว่ารายได้หลังหักต้นทุนผันแปรสูงสุดคือ ถูหนาว เป็นจำนวนเงิน 737,180 บาท และรายได้หลังหักต้นทุนผันแปรน้อยที่สุดคือ ถูฉน เป็นจำนวนเงิน 21,410 บาท พบว่าการผลิตผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดทั้ง 3 ฤดูกาล หลังจากได้หักต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรแล้ว จะได้กำไรสุทธิ 793,658.68 บาท ตลอดทั้งปี

อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน

ค่าอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนเท่ากับ 6.84

แสดงว่า ค่า B/C Ratio มากกว่า หมายความว่า ผลตอบแทนที่ได้รับจากโครงการมีค่า 1 มากกว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไปกล่าวคือ การปลูกผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกร มีกำไรในการดำเนินงาน เนื่องจากมีรายได้มากกว่าค่าใช้จ่าย

จุดคุ้มทุน

พบว่า สวนลุงไกร ต้องจำหน่ายผักจำนวน 663 กิโลกรัม หรือมียอดขาย 46,430 บาทต่อเดือน จึงจะคุ้มทุนพอดีหรือมีกำไรขาดทุนเท่ากับศูนย์

ซึ่งในปัจจุบันสวนลุงไกร จำหน่าย ผักเดือนละ 944 กิโลกรัม ยอดขาย 66,138 บาทจึงนับว่าการดำเนินงานในปัจจุบันมีความคุ้มทุน

5.1.4 ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดสารพิษ

ลุงไกรประสบปัญหาเรื่อง ฤดูกาล นับเป็นอุปสรรคสำคัญในการปลูกผักสลัด เพราะส่วนใหญ่แล้ว ฤดูที่เหมาะสมที่จะปลูกผักคือ ฤดูหนาว แต่ในปัจจุบันโลกร้อนขึ้น ทำให้อุณหภูมิไม่เหมาะสม คือ ฤดูหนาวน้อยลง ในขณะที่ฤดูร้อน กลับมีอุณหภูมิสูงขึ้น การเจริญเติบโตของผักก็จะใช้เวลานานขึ้น หรือ การเพาะกล้าก็ใช้เวลามากขึ้น จากเดิมที่ไม่เกิน 1 วัน ก็จะย้ายกล้าลงแปลง แต่เมื่ออากาศ 21 ต้นกล้าที่ได้ก็ไม่แข็งแรงทำให้เวลาย้ายกล้าลงแปลงเพาะปลูกอาจตายได้ ร้อนขึ้นก็ใช้เวลาเยอะขึ้น หรือในฤดูฝน ฝนตกมากเกินไป หรือ ฝนทิ้งช่วง ซึ่งถ้าหากฝนตกมากเกินไป ก็ทำให้เกิดใบช้ำและเชื้อราตามมา และ คนงานก็ออกไปทำงานไม่ได้ แต่ถ้าหากฝนทิ้งช่วง ก็จะขาดแหล่งน้ำในการผลิตผัก

ส่วนทางด้านตลาด พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ก็จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่สวนลุงไกร เป็นส่วนใหญ่ หรือเป็นกลุ่มที่เข้ามาศึกษาดูงาน ชมวิธีการผลิตผักของสวนลุงไกร แต่เนื่องจากเศรษฐกิจไม่ดี นักท่องเที่ยวก็ลดน้อยลง คนที่จะมาศึกษาดูงานก็ลดน้อยลง ราคาที่จำหน่ายก็อาจจะโดนหาว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากสภาพคล่องในการใช้เงินลดน้อยลง

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษตามฤดูกาลของสวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

5.2.1 สถานภาพการผลิตผักปลอดสารพิษ พบว่า

การผลิตผักปลอดสารพิษของสวนลุงไกร นั้นจะเน้นการผลิตผักสลัด 6 ชนิดเป็นหลักคือ สลัดแก้ว คอส กรีนโอ๊ค เรดโอ๊ค สลัดใบแดง บัตเตอร์เฮด จะปลูกตลอดทั้งปี โดย 6 รอบต่อปี โดยพื้นที่ปลูกสำหรับผักสลัด คือ 1 ไร่ การกำจัดวัชพืชใช้ตะขอกเกี่ยว การกำจัดศัตรูพืช เหล่านี้จะใช้เชื้อชีวเวเรีย เชื้อราใช้เชื้อไตรโคเดอร์ ส่วนของแมลงใช้จู้ วิธีการเก็บเกี่ยว ก็เมื่อผักอายุครบประมาณ 45 – 50 วัน จะทำการตัดที่โคนต้น ด้วยมีดจากนั้นนำเด็ดใบที่ช้ำออกและล้างดินออก ละจึงนำไปฟึ่งให้แห้ง เมื่อแห้งจึงเรียงเก็บในตะกร้าพร้อมจำหน่ายต่อไป

5.2.2 สถานภาพการตลาดผักปลอดสารพิษ พบว่า

จำหน่าย ณ แหล่งผลิตของตัวเอง โดยกำหนดราคา ฤดูร้อน ราคา กิโลกรัมละ 70 บาท ฤดูฝน ราคา กิโลกรัมละ 80 บาท ฤดูหนาว ราคา กิโลกรัมละ 60 บาท และ เพศหญิง นิยมเลือกซื้อ สลัดแก้ว และ สลัดใบแดง มากที่สุด สาเหตุที่เลือกซื้อ ให้ความสำคัญกับสุขภาพและมั่นใจว่า ผักที่สวนลุงไกร นั้น สด สะอาด ปลอดภัย โดยปริมาณที่ซื้อต่อครั้งคือ 1 กิโลกรัม เป็นจำนวนเงินมากที่สุด 200 บาท

5.2.3 การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดสารพิษตามฤดูกาล พบว่า

ต้นทุนคงที่ 42,251.32 บาทต่อ ไร่ และ ต้นทุนผันแปรสูงที่สุด คือ ฤดูฝน 39,390 บาท และต้นทุนผันแปรน้อยที่สุด คือ ฤดูร้อน 23,480 บาท รายได้จะพบว่าฤดูที่ให้รายได้สูงสุดที่สุด คือ ฤดูหนาว 768,000 บาท ฤดูที่ให้รายได้น้อยที่สุด คือ ฤดูฝน 60,800 บาท และ และรายได้หลังหักต้นทุนผันแปรสูงที่สุด คือ ฤดูหนาว เป็นจำนวนเงิน 737,180 บาท และรายได้หลังหักต้นทุนผันแปรน้อยที่สุด คือ ฤดูฝน เป็น จำนวนเงิน 21,410 บาท และการผลิตผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดทั้ง 3 ฤดูกาล หลังจากได้หักต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรแล้ว จะได้กำไรสุทธิ 793,658.68 บาท ตลอดทั้งปีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวินัย นิลน้ำคำ (2552)

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยพบว่า จากการเปรียบเทียบการผลิตผักปลอดสารพิษ ปัญหาอยู่ที่ฤดูกาล ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ฤดูกาลที่ไม่นำปลูก คือ ฤดูฝน เพราะต้นทุนผันแปร ทั้งยังได้รายได้น้อยด้วย ฤดูที่เหมาะสมแก่การปลูกคือ ฤดูหนาว เพราะได้รายได้มาก เนื่องจากสวนลุงไกรนั้นเน้นผักสลัด 6 ตัว ซึ่งเป็นพืชฤดูหนาว ทั้งยังเป็นผักนำเข้าจากต่างประเทศฤดูกาลจึงมีผลต่อผักปลอดสารพิษอย่างมาก

2. ผลการวิจัยพบว่า ฤดูฝน นั้น ผักปลอดสารพิษ 6 ชนิดนั้น มีบางชนิดที่น้ำหนักน้อยมาก หรือแทบจะไม่ได้ผลผลิตเลย เช่น เรดโอ๊ค กรีนโอ๊ค เป็นต้น ซึ่งควรปลูกสลัดแก้ว แทนเนื่องจากให้ผลผลิตในหน้าฝนดีที่สุดในฤดูฝน หรือ สลัดใบแดง ก็ปลูกทดแทนได้

3. เนื่องการปลูกผักปลอดสารพิษ ยังมีวิธีการผลิตที่ค่อนข้างยุ่งยาก และการตลาดยังไม่เอื้ออำนวยนัก จึงอยากให้เกษตรกรจังหวัด ให้ข้อมูลหรือคำแนะนำแก่เกษตรกรที่สนใจ

4. ผลการศึกษาอย่างอมเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรและเกษตรกรรายใหม่ในการนำไปประกอบการตัดสินใจในการปลูกผักปลอดสารพิษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นข้อมูลในการทำบัญชีต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2538. การป้องกันและการกำจัดศัตรูพืช
ดลยา กันตะนันท์. 2550. การวิเคราะห์ต้นทุน – ผลตอบแทนทางการเงินของการผลิตผัก
สารพิษเพื่อการค้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
ปิยะรัตน์ เอื้อสลุง. 2556. วิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตอ้อยโรงงาน กรณีศึกษา
ตำบลแก่งผักกูด อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรบัณฑิตย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- แพรวรินทร์ มหารธรรม. 2551. กลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผักปลอดสารพิษของโครงการหลวง
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มงคล ดอนขวา. 2540. การศึกษาอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา ต้นทุนและ
ผลตอบแทนจากการปลูกผักปลอดสารเคมี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ธรรรงค์ จงมีไชย. 2550. ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรในการผลิตผักปลอดภัย
จากสารพิษ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วินัย นิลน้ำคำ. 2552. วิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนในการผลิตผักปลอดสารเคมีกับการผลิต
ผักไม่ปลอดสารเคมี ในเขตตำบล ไทยสามัคคี อำเภอ วังน้ำเขียว จังหวัด
นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
- สาวิตรี แสงเกิด ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกร อำเภอ
สารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
- สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2538. การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ.
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http://www.eto.ku.ac.th/neweto/e-
book/plant/herb_gar/save_veg.pdf](http://www.eto.ku.ac.th/neweto/e-book/plant/herb_gar/save_veg.pdf)
- สมศิริ วัฒนสิน. 2549. พฤติกรรมการบริโภคผักปลอดสารพิษของชาวกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผักปลอดสารพิษ
กรณีศึกษา สวนลุงไกร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัด นครราชสีมา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสวนลุงไกร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างตรงตามความเป็นจริงของท่าน ()
มากที่สุด

1. ผักที่ปลูกตลอดทั้งปี คือ

☐ ผักกาดแก้ว	พื้นที่ปลูก.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
☐ ครอส	พื้นที่ปลูก.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
☐ เรดโอ๊ค	พื้นที่ปลูก.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
☐ กรีนโอ๊ค	พื้นที่ปลูก.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
☐ สลัดใบแดง	พื้นที่ปลูก.....ไร่.....งาน.....ตารางวา
☐ บัตเตอร์เฮด	พื้นที่ปลูก.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

2. ประสบการณ์ในการปลูกผักปลอดสารพิษ

.....

3. สาเหตุที่ปลูกผักปลอดสารพิษ

.....

4. ปัจจุบันที่ดินที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ

.....

5. แหล่งเงินทุนเริ่มต้นในการปลูกผักปลอดสารพิษ

.....

6. ท่านได้รับความรู้ในการปลูกผักปลอดสารพิษจากแหล่งใดบ้าง

.....

7. ท่านได้รับการแก้ไขปัญหา ในการปลูกผักปลอดสารพิษจากแหล่งใดบ้าง

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ท่านได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐในเรื่องใดบ้าง

.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการปลูกผักปลอดสารพิษ

1. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดิน

ค่าภาษีที่ดินบาท...../ปี

ค่าเช่าบาท...../ปี

2. ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรในการผลิตผักปลอดสารพิษในพื้นที่ต่อไร่

รายการ	จำนวน (หน่วย)	ราคา (บาท/ หน่วย)	รวมจำนวนเงิน (บาท)	อายุการใช้ งาน(ปี)
1. ไตสูบน้ำ				
2. จอบ				
3. บัวรดน้ำ				
4. รถไถ				
5. เครื่องพ่นสาร สมุนไพร				
6. ตะกร้าใส่ผัก				
7. มีดตัดผัก				
8. สายยาง				
9. สายน้ำพุ่ง				
10. อื่นๆ				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เมล็ดพันธุ์ผักต่อไปนี้

เมล็ดพันธุ์ผัก	กรัม	ราคา:กรัม	จำนวนเงิน (บาท)
ผักกาดแก้ว			
ครอส			
เรดไฮค			
กรีนไฮค			
สลัดใบแดง			
บัตเตอร์เฮด			

4. ค่าใช้จ่ายของแรงงานในแต่ละกิจกรรม (แรงงานจ้างและแรงงานครัวเรือน)

แรงงานจ้าง

การเพาะกล้าใช้แรงงานทั้งหมด.....คน.....วัน.....ค่าจ้าง (บาท/วัน)

การผลิตใช้แรงงานทั้งหมด.....คน.....วัน.....ค่าจ้าง (บาท/วัน)

การเก็บเกี่ยวใช้แรงงานทั้งหมด.....คน.....วัน.....ค่าจ้าง (บาท/วัน)

การบรรจุภัณฑ์ใช้แรงงานทั้งหมด.....คน.....วัน.....ค่าจ้าง (บาท/วัน)

การขนส่งใช้แรงงานทั้งหมด.....คน.....วัน.....ค่าจ้าง (บาท/วัน)

แรงงานครัวเรือน

การเพาะกล้าใช้แรงงานทั้งหมด.....คน.....วัน.....ค่าจ้าง (บาท/วัน)

การผลิตใช้แรงงานทั้งหมด.....คน.....วัน.....ค่าจ้าง (บาท/วัน)

การเก็บเกี่ยวใช้แรงงานทั้งหมด.....คน.....วัน.....ค่าจ้าง (บาท/วัน)

การบรรจุภัณฑ์ใช้แรงงานทั้งหมด.....คน.....วัน.....ค่าจ้าง (บาท/วัน)

การขนส่งใช้แรงงานทั้งหมด.....คน.....วัน.....ค่าจ้าง (บาท/วัน)

5. ค่าปุ๋ยและสารป้องกันกำจัดแมลงที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษในพื้นที่ทำงาน

รายการ	ปริมาณ ที่ใช้ ต่อไร่	ราคาต่อ หน่วย (บาท)	จำนวน เงิน (บาท)	จำนวน ครั้งที่ใช้
1.ปุ๋ยอินทรีย์				
- ปุ๋ยหมัก				
- ปุ๋ยคอก				
2.สารป้องกัน กำจัดแมลง ศัตรูพืช				
3.อื่นๆ				

6. วัสดุคลุมดินในพื้นที่ทำงาน

รายการ	ปริมาณ ที่ใช้	ราคาต่อ หน่วย (บาท)	จำนวน เงิน (บาท)	จำนวน ครั้งที่ใช้
1.ฟางข้าว				
2.แกลบดำ				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ

รายการ	จำนวน (ครั้ง)	ราคาต่อครั้ง	จำนวนเงิน(บาท)
1.ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์			
2. ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ			
3. ค่าน้ำมันเครื่องพ่น สารชีวภาพ			
4. ค่าไฟฟ้า			

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ

1. จำนวนรอบในการปลูกผักในพื้นที่ไร่ต่อปี 1

ชื่อผักที่ผลิต	จำนวน รอบ	ช่วงเวลา การปลูก	ระยะเวลา เก็บเกี่ยว	หมายเหตุ
1. ผักกาดแก้ว				
2. คอสมอส				
3. เรดโอ๊ค				
4. กรีนโอ๊ค				
5. สลัดใบแดง				
6. บัตเตอร์เฮด				
7. ผักอื่นๆ				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. รายได้จากการจำหน่ายผักปลอดสารพิษ ต่อ 1 ไร่ ต่อปี

ชื่อผักที่ผลิต	จำนวนผลผลิต (กิโลกรัม)	ราคาต่อกิโลกรัม (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)
1. ผักกาดแก้ว			
2. ครอส			
3. เรดโอ๊ค			
4. กรีนโอ๊ค			
5. สลัดใบแดง			
6. บัตเตอร์เฮด			
7. ผักอื่นๆ			

3. วิธีการจำหน่าย

.....

4. ราคาที่จำหน่ายได้ ท่านมีความเห็นว่า

.....

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดสารพิษ

1. ด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ

.....

2. ด้านต้นทุนผักปลอดสารพิษ

.....

3. ด้านผลตอบแทนการปลูกผักปลอดสารพิษ

.....

4. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจำหน่าย

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล ชาญชัย สุวรรณไทยเจริญ
 วัน เดือน ปีเกิด 13 มิถุนายน 2536
 ที่อยู่ 617/6 ถนนเพชรเกษม ซอย4 แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่
 กรุงเทพมหานคร 10600
 ประวัติการศึกษา ประถมศึกษา โรงเรียนช่างตากูร์ศึกษา
 มัธยมศึกษา โรงเรียนทวีธาภิเศก
 ปริญญาตรี กำลังศึกษาที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร-
 ลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้